

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

І. І. Цинковська, Г. М. Юхимець

**ОПИС АРКУШЕВИХ
ОБРАЗОТВОРЧИХ ДОКУМЕНТІВ**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

І. І. Цинковська, Г. М. Юхимець

ОПИС АРКУШЕВИХ ОБРАЗОТВОРЧИХ ДОКУМЕНТІВ

Київ – 2000
НБУВ

УДК 025.3 : [(0.032) : (084)]

ББК 78.37

ISBN 966-02-1727-7

І. І. Цинковська, Г. М. Юхимець Опис аркушевих образотворчих документів. — К.: НБУВ, 2000. — 71 с.

Роботу присвячено визначенню правил опису аркушевих образотворчих документів для наукових каталогів — оригіналів творів графіки та аркушевих образотворчих видань, що зберігаються в наукових бібліотеках. Вводиться поняття «аркушевий образотворчий документ» як комплексне історико-культурне джерело, окреслюються його основні види, формулюються основні правила їх опису. Пропонуються рекомендації, які розроблено з урахуванням завдань наукових каталогів різного рівня та специфіки кожного виду аркушевих образотворчих документів.

Можуть бути використані в практичній роботі дослідниками бібліотечних фондів, музейних зібрань і приватних колекцій.

Р е д а к ц і й н а к о л е г і я:

Л. А. Дубровіна, д. і. н.; О. С. Онищенко, д. філос. н., акад. НАН України (голова); В. Ю. Омельчук, д. і. н.; В. В. Рубан, д. мист.; П. Т. Тронько, д. і. н., акад. НАН України; О. К. Федорук, д. мист.; В. С. Чижко, д. і. н.

*Затверджено Вченою радою Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського
(протокол №4 від 16 березня 2000 р.)*

К о н с у л ь т а н т и:

*П. В. Голобуцький, к. філос. н., Л. В. Івченко, к. мист.,
Г. І. Ковальчук, к. і. н.*

Р е ц е н з е н т и:

І. П. Антоненко, К. І. Ладигенська, В. М. Яцюк

ISBN 966-02-1727-7

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2000

З М І С Т

Вступ

Глава I. Опис оригіналів творів графіки	7
1. Загальні положення	7
2. Зони опису оригіналів творів графіки	
Набір елементів, послідовність, форма викладу	10
2. 1. Зона авторства	10
2. 2. Зона назви	14
2. 3. Зона зовнішньої характеристики твору	19
2. 4. Зона технічної характеристики аркуша	24
2. 5. Зона приміток	25
2. 6. Література	27
2. 7. Інвентарний номер	27
2. 8. Відомості про наявність страхової копії	27
3. Приклади опису оригіналів творів графіки	28
Глава II. Опис аркушевих образотворчих видань	36
1. Загальні положення	36
2. Зони опису аркушевих образотворчих видань	
Набір елементів, послідовність, форма викладу	39
2. 1. Заголовок опису	39
2. 2. Зона назви	40
2. 3. Зона авторства	43
2. 4. Зона видання	44
2. 5. Зона вихідних даних	44
2. 6. Зона кількісної та зовнішньої характеристики видання	47
2. 7. Зона серії (підсерії)	48
2. 8. Зона приміток	49
2. 9. Стан збереження	51
2. 10. Зона міжнародного стандартного номера, ціни, тиражу	51
2. 11. Відомості про наявність страхової копії	51
3. Приклади опису аркушевих образотворчих видань	52
Список використаної літератури	59

В с т у п

Визначено вимоги та сформульовано основні правила опису оригіналів творів графіки й аркушевих образотворчих видань для наукових каталогів. Розуміючи неможливість створення жорстко уніфікованого зводу правил опису обов'язкового для всіх категорій зібрань¹ образотворчих аркушевих документів, автори свідомо обмежують використання методичних рекомендацій для опису бібліотечних фондів, і, насамперед, основних видів образотворчих аркушевих документів, що зберігаються у фондах НБУВ.

Методику опису розроблено на підставі ГОСТ 7.34-81 «Библиографическое описание изданий» та з урахуванням основних положень, викладених у виданнях: Библиографическое описание изданий: Инструкт.-метод. указания/Сост. Е.А. Акимова, Н. И. Бабурина и др. — М., 1984; Правила составления библиографического описания / Междувед. каталогизац. комис. при Гос. б-ке СССР им. В.И. Ленина. — М., 1986. — Ч. 5.: Издания. — 1993 та вивчення документів наукових семінарів художніх музеїв СРСР, матеріалів «Трудов научно-исследовательского института музееведения»; аналізу опису оригіналів творів графіки у наукових каталогах провідних музеїв світу.

Аркушеві образотворчі документи — оригінали творів графіки й аркушеві образотворчі видання, об'єднані за ознакою матеріальної конструкції (аркуш) та єдиної природи інформації (зображення), але різні за способом виконання, що визначає ступінь їх унікальності.

Методику розроблено з урахуванням завдань наукових каталогів різного рівня та специфіки кожного виду аркушевих образотворчих документів.

Методика опису складається з двох частин:

- ❖ опис оригіналів творів графіки;
- ❖ опис аркушевих образотворчих видань.

Зміст розділів кожної частини методичних рекомендацій зумовлений специфікою та призначенням різних видів аркушевих образотворчих документів:

- ❖ оригіналів творів: станкової, книжкової, прикладної графіки, плаката;
- ❖ тиражних аркушевих образотворчих друкованих видань: репродукції, поштової картки, лубка, плаката.

¹Автори методичних рекомендацій солідарні з думкою американського вченого з питань музейної каталогізації Р. Чинхолла про неможливість «...створити таку систему каталожного опису, що була б придатною, обов'язковою для всіх музейних колекцій. Розмаїтість категорій даних, які є основою класифікації предметів у колекціях різного типу (і навіть в ідентичних колекціях, але таких, котрі зберігаються у різних музеях), настільки неосяжна, що кожна категорія даних має бути розглянута під кутом її придатності відносно класифікації конкретного предмета музейного зберігання в окремих умовах» (Чинхолл Р. Музейная каталогизация и ЭВМ // Пер. с англ. под ред. Ю.С. Асеева, Я. А. Шера. — М.: Мир, 1983. — С. 72).

Повнота опису окремого документа визначається завданням та характером наукового каталогу — стислого наукового каталогу або докладного наукового каталогу (т. зв. каталогу “резоне”).

Стислий науковий каталог, як правило, висвітлює певну частину з повного обсягу збірки з обов’язковим набором відомостей про окремих документ. Докладний науковий каталог передбачає висвітлення певної збірки фонду в повному обсязі з максимальним набором відомостей про окремих документ.

Вибір документів для опису та його розміщення визначаються укладачами каталогу за обраним ними принципом і залежно від характеру об’єкту опису. Повнота опису та його окремих елементів визначається наявністю відомостей про твір і його автора.

Опис аркушевих образотворчих документів — сукупність відомостей, поданих за прийнятими правилами й встановленими формами, що дають можливість ідентифікувати аркушевий образотворчий документ і одержати уявлення про його зміст, характер, призначення, техніку виконання, стан збереження та ін.

Джерелом для опису аркушевих образотворчих документів можуть бути відомості, котрі є на самому документі, у тому числі підписи, факсиміле автографів і монограм, написи, рукописні й друкарські тексти тощо, а також відомості, отримані з довідкових видань та інших джерел інформації.

Набір областей і послідовність опису аркушевих образотворчих документів складається з обов’язкових (підкреслених у методичних рекомендаціях однією лінією) та факультативних елементів опису.

Різні підходи до форми опису, набору і послідовності областей та елементів опису оригіналів творів графіки й тиражних аркушевих образотворчих видань визначаються їх суттєвою відмінністю. Специфіка оригіналів творів графіки потребує музейного опису, а тиражних аркушевих образотворчих видань — бібліографічного опису документів при складанні наукових каталогів.

Під музейним описом розуміємо сукупність відомостей, що забезпечують ідентифікацію описуваного твору, наведених у формі і послідовності, прийнятих для каталогів музейних зібрань.

Під бібліографічним описом розуміємо сукупність відомостей, що забезпечують ідентифікацію певного видання, наведених у формі і послідовності, прийнятих Держстандартом “Бібліографічний опис образотворчих видань: ГОСТ 7.34–81”.

Відомості в описі окремого аркушевого образотворчого документа за смисловим наповненням згруповані в зони, які складаються з окремих елементів опису.

Зона опису — структурна одиниця опису, що містить один або декілька функціонально або змістовно однорідних елементів опису.

Елемент опису — структурна одиниця зони опису, що містить конкретні відомості про документ у межах певної зони опису.

Опис аркушевих образотворчих документів складається державною мовою. В описі окремих видів аркушевих образотворчих документів допускається наведення основних вихідних відомостей мовою документа.

Глава I. Опис оригіналів творів графіки

1. Загальні положення

Визначення основних видів оригіналів творів графіки

Оригінал — (лат. — originalis — первісний) автентичний художній твір автора, на відміну від підробки, копії або репродукції. Оригінал твору графіки може належати одному або кільком авторам і може бути виконаний в одному (рисунок), кількох (монотипія) або у багатьох примірниках (трафарет, гравюра).

Графіка — (грецьк. — γραφή, від — γραφω — пишу, маю) — вид образотворчих просторових (пластичних) мистецтв, що використовують графічні техніки і відрізняються від живопису активним використанням основи при створенні зображення. Традиційно в мистецтві графіки виділяють твори станкової, книжкової, прикладної графіки, плакату.

Станкова графіка — рід мистецтва графіки, твори якого самостійні за призначенням і формою. Твори станкової графіки не мають будь-якого прикладного призначення; основною формою їх буття є музейні, виставкові колекції, архівні та бібліотечні збірки. Основними видами станкової графіки є станковий рисунок і станковий аркуш-відбиток (естамп) з гравірованої дошки, літографського каменя тощо.

Книжкова графіка — рід мистецтва графіки, призначений для художнього оформлення книги і, в основному, існує в техніках рисунка та гравюри.

Прикладна графіка — рід мистецтва графіки, що охоплює всі види утилітарних графічних робіт (промислова графіка, поштова графіка, грошові знаки, інформаційні документи, екслібрис).

Екслібрис (лат. ex libris, буквально — з книг) — книжковий знак — вид прикладної графіки, що вказує на приналежність книги власнику, книгозбірні за допомогою певного зображення та написів повних або закодованих і має стандартне обмеження розміру в бік його збільшення.

Розрізняють: суперекслібрис — рельєфне тиснення на палітурці або корінці книги; паперовий екслібрис, що вміщується на внутрішньому боці палітурки. Головними типами екслібрису є вензелевий, гербовий та сюжетний.

Плакат (лат. plakatum — об'ява) — рід мистецтва графіки агітаційно-масового та рекламного призначення.

Лубок, лубочна картинка — рід мистецтва графіки, що містить зображення переважно оповідного, повчального характеру, здебільшого з пояснювальним текстом до нього і призначене для масового розповсюдження з метою використання в народному побуті як елемент (часто розрахований на декоративний ефект) оздоблення житла.

Основні принципи опису оригіналів творів графіки

Опис усіх зазначених видів оригіналів творів графіки, здійснюється за єдиним принципом, що задовольняє вимогам якнайповнішої та різнобічної характеристики окремого твору і може слугувати підґрунтям для детального вивчення певної колекції в цілому.

У випадку наявності двох або більше творів, ідентичних за авторством, назвою, композицією, сюжетом, до основного опису додається набір елементів охоронного опису.

У схемі опису оригіналів творів графіки окремі зони виділяються розташуванням тексту. Відомості, що складають кожну наступну зону опису та окремі її елементи, визначені правилами, наводяться з нового рядка з великої літери і закінчуються крапкою.

Елементи, з яких складається зона опису, відокремлюються визначеним набором розділових знаків. Опис кожного аркуша починається з порядкового номера, що пишеться арабськими цифрами.

Окремі обов'язкові елементи опису дозволяється не наводити, якщо відомості, які їх складають, входять до назви каталогу, його рубрик або наведені у вступі до нього.

Опис усіх видів оригінальної графіки починається з зони авторства, а не із зони назви.

Обов'язковим елементом опису будь-якого аркушевого документа є відомості про наявність страхової копії.

Опис оригіналів творів графіки складається державною мовою. В описі таких видів графіки, як плакат, лубок, книжковий знак, яким притаманне органічне поєднання зображення та тексту, і назва твору переважно формулюється за текстом (його початком), що супроводжує зображення, елемент опису (Назва твору), допускається наводити мовою документа.

Загальна схема опису оригіналів творів графіки

Опис окремого оригінального графічного твору здійснюється за такою схемою:

Зона авторства

Прізвище, ім'я та по батькові. Дати життя

Стислі відомості про автора

Зона назви

Назва твору

Дата виконання

Призначення твору. Відтворення іншого твору

Зона зовнішньої характеристики твору

Матеріал-основа твору

Техніка виконання

Розміри

Підписи, написи автора твору

Стислий опис зображення

Текстова частина твору

Інші тексти

Зона технічної характеристики аркуша

Стан збереження

Реставрація

Технічне оформлення

Особливі прикмети

Зона приміток

Коментарі до сюжету зображення

Використання твору іншого автора

Джерела атрибуції

Шлях твору до колекції

Відтворення оригінального твору окремим друкованим виданням

Відзнаки твору

Інші коментарі

Література

Інвентарний номер

Відомості про наявність страхової копії

2. Зони опису оригіналів творів графіки. Набір елементів, послідовність, форма викладу

В описі відомості у кожній окремій зоні подаються за визначеною схемою.

2. 1. Зона авторства

2. 1. 1. Прізвище, ім'я та по батькові. Дати життя

Прізвище, ім'я та по батькові

Прізвище, ім'я та по батькові автора твору наводяться без скорочень. Після прізвища ставиться кома; наприкінці наведених відомостей — крапка.

Касіян, Василь Ілліч

Прізвище, ім'я та по батькові іноземного автора наводяться мовою опису. Всі прізвища, імена та по батькові автора мовою оригіналу наводяться поряд у круглих дужках без скорочень.

Коровін, Костянтин Олексійович (Коровин,
Константин Алексеевич)
Ліотар, Жан-Етьєн (Liotard, Jean-Etienne)

Варіанти прізвища автора твору, що мають розбіжності, наводяться в круглих дужках безпосередньо після наведення його прийнятого написання.

Алімпій (Аліпій, Олімпій)
Гловацький (Головацький), Яків (Ісихій)
Гнатович
Хансберген, Йоган ван (Haensbergen
(Haansbergen Johan van)

Псевдонім(и) автора твору наводиться в круглих дужках безпосередньо після прізвища, імені та по батькові його власника.

Григор'єв, Віктор Михайлович (Грі)
Гутте, Герман ван (Чапка, Герман Стратуаріус;
Вонгут; Вангут)

Якщо автор твору переважно відомий під псевдонімом, першим наводиться його псевдонім з обов'язковим наведенням у круглих дужках прізвища, імені та по батькові.

Дені (Денисов, Віктор Миколайович) (Дени
(Денисов, Виктор Николаевич)
Питень (Пономаренко, Марія Яремівна)

Якщо автор твору відомий тільки під умовним ім'ям, що затвердилося за ним у науці, на місці прізвища наводиться умовне ім'я за такою формою:

Сорочинського іконостаса майстер (а не:
Майстер Сорочинського іконостаса)
Дрезденського вітваря художник (а не: Худож-
ник Дрезденського вітваря)
Св. Духа церкви іконостаса маляр (а не: Маляр
іконостаса церкви Св. Духа)
Федір з Вишні

Якщо автор твору відомий тільки під псевдонімом або монограмою, аббревіатурою, ці відомості наводяться на місці прізвища за такою формою:

Голландець
Художник монограми С А
Художник G. S

Якщо твір має кількох авторів, їх прізвища наводяться в алфавітному порядку. Якщо відомий керівник, його прізвище наводять першим із зазначенням у круглих дужках — “керівник”.

Бабин, Микола Степанович. (1925); Болдирев,
Володимир Павлович. (1913—1987); Якушин,
Андрій Борисович. (1930)
Якушин, Андрій Борисович. (Керівник. 1930);
Бабин, Микола Степанович. (1925); Болдирев,
Володимир Павлович. (1913—1987)

Автором гравюри може бути автор рисунка або гравер. Якщо гравюра виконана з рисунка, створеного саме для цієї гравюри, а роль гравера обмежена суто технічним втіленням задуму рисувальника, автором гравюри вважається автор рисунка.

Якщо гравюра виконана з самостійного, а не підготовчого рисунка, автором гравюри вважається гравер. Прізвище автора рисунка наводиться після назви та дати виконання гравюри за такою формою:

Глухий дід Яків Сквиря. 1862. З рис.
І. І. Соколова

Якщо відоме прізвище лише одного з виконавців гравюри, його прізвище наводиться в зоні авторства як її автора, незалежно від ролі його в її створенні.

Якщо на гравюрі наведено прізвище автора із пояснювальним словом «exscudit», прізвище цього автора наводиться без зазначення його ролі у виконанні гравюри, що описується.

Прізвища виконавців гравюри, які не ввійшли в зону авторства, наводяться: 1) у зоні зовнішньої характеристики твору (Підписи, написи автора твору) за умови, що ці відомості написані на аркуші; 2) у зоні приміток (Інші коментарі) у разі, коли ці відомості почерпнуті з інших джерел.

Якщо об'єктом опису є плакат, лубок, у зоні авторства наводяться відомості про художника. Ініціали та прізвища всіх інших авторів із зазначенням їх ролі наводяться в зоні зовнішньої характеристики твору за такою формою:

Фотогр. С. А. Толмачова
Дизайн І. С. Іванова
Шрифт Г. К. Корецького

У разі, коли плакат, лубок створені у співавторстві художника і письменника, першими наводяться відомості про художника із зазначенням його ролі у творчому процесі, поруч через крапку з комою за такою ж формою наводяться відомості про письменника.

Касіян, Василь Ілліч (худож., 1896–1976);
Сосюра, Володимир Миколайович (письм.,
1897–1965)

Якщо автор плаката, лубка процитував текст іншого автора, у примітках (Використання твору іншого автора) наводяться ініціали та прізвище автора тексту за такою формою:

Текст вірша П. Г. Тичини
Текст О. Т. Гончара

Назви всіх колективів, установ, організацій, спілок, асоціацій, написані художником на оригіналі плаката, які не є часткою його композиції, наводяться в зоні зовнішньої характеристики твору (Підписи, написи автора твору).

У разі виникнення сумнівів щодо авторства твору після прізвища вірогідного автора в круглих дужках ставиться знак питання.

Ладиженський (?), Геннадій Олександрович

У разі виникнення сумнівів щодо імені або по батькові автора твору ім'я або по батькові автора твору наводяться в круглих дужках зі знаком питання.

Ладиженський, (Геннадій ?) Олександрович
Ладиженський, Геннадій Олександрович
(Васильович ?)

Якщо визначення авторства твору неможливе, на місці прізвища автора наводиться форма:

Невідомий художник

При можливості визначення кола або школи, до яких належить невідомий художник, у круглих дужках після слів "Невідомий художник" наводиться назва школи або кола.

Невідомий художник (школа К. П. Брюллова.
початок 19 ст.)

Дати життя

Дати життя (рік народження — рік смерті) автора твору зазначаються після прізвища, імені та по батькові у круглих дужках.

Усі цифри подаються в арабському написанні. Після цифр, що означають століття, наводиться скорочення “ст.”

Жемчужников, Лев Михайлович. (1886—1912)

Орловський, Іван Савич. (18 ст.)

Якщо твір виконали два або більше авторів, дати життя наводяться після кожного прізвища.

Якщо відома одна дата (рік народження або рік смерті), на місці невідомої дати ставиться знак питання.

(1654—?)

Приблизна дата, визначена в певних часових межах, наводиться за такою формою:

(1678/9—1736/40)

(близько 1635 — після 1680)

Якщо є можливість визначити дату в межах десятиліття, остання невідома цифра замінюється крапкою.

(172.—1815)

Цифрі, що означає дату, можуть передувати конкретизуючі слова: початок, перша чверть, друга половина, кінець тощо.

(Перша третина 16 ст.)

Усі слова при цифрах наводяться скорочено за прийнятою Держстандартом формою. Слова, скорочення яких Держстандартом не передбачено, наводяться без скорочень.

Після наведених відомостей про дати життя автора твору ставиться крапка.

2. 1. 2. Стислі відомості про автора

Після дати з нового рядка наводяться основні характеристики творчого спрямування автора: в яких видах, жанрах образотворчого мистецтва працював художник, представником якої школи, творчого стилю він є; основні анкетні відомості: вчителі, навчальні заклади, в яких навчався, працював із зазначенням посади та терміну; членство у творчих об'єднаннях, асоціаціях, спілках; почесні звання, нагороди; основні твори (але не більше трьох).

Пламеницький, Анатолій Олександрович.

(1920—1982).

Живописець, майстер історичної картини, пейзажу. Представник київської реалістичної

школи. Закінчив КДХІ (1953). Учителі:
О. Шовкуненко, І. Штільман, К. Єлева.
Викладав у КДХІ (1962–1982), професор. Член
СХУ, засл. діяч мист. УРСР (з 1964). Основні
твори: “Вечір” (1957, Сум. ХМ), “Незабутнє”
(1963, ДМУОМ), “В день Перемоги” (1967)

2. 2. Зона назви

Елементи зони назви 2. 2. 1., 2. 2. 2., 2. 2. 3. наводяться в один рядок.

2. 2. 1. Назва твору

Назва твору наводиться державною мовою, якщо об’єктом опису є рисунок або гравюра. В описі таких видів графіки, як плакат, лубок, книжковий знак, для яких притаманне органічне поєднання зображення і текст, у й назва твору переважно формулюється за текстом (його початком), що супроводжує зображення, назва твору здебільшого наводиться мовою документа за новою орфографією. Поряд у круглих дужках назва може бути наведена в перекладі мовою опису.

Якщо назву твору (екслібрис, плакат, лубок) наведено на аркуші паралельно кількома мовами, в описі назва наводиться мовою опису, а за відсутністю такої вибір мови надається автору опису.

Назвою твору можна вважати:

- 1) авторську назву, наведену на аркуші;
назву, прийняту в сучасному мистецтвознавстві;
назву, присвоєну на першій виставці, де твір експонувався;
назву, зазначену в інших джерелах;
текст, початок тексту, що є невід’ємною частиною зображення або супроводжує чи коментує твір;
- 2) назву, самостійно сформульовану за сюжетом або тематикою твору.

Коли авторська назва не збігається з назвою, прийнятою в мистецтвознавстві, наводиться авторська назва; друга назва наводиться у примітках (Інші коментарі) із зазначенням джерела.

Назва твору, наведена автором на оригіналі, що збігається з назвою іншого твору цього ж автора, в описі укладачем може бути замінена назвою, прийнятою в сучасній науці або самостійно сформульованою автором опису.

Авторська назва, що визначає лише жанр твору, може бути доповнена автором опису з метою конкретизації змісту твору.

Натюрморт [Бузок]

Пейзаж [Старий млин]

Портрет [Молода жінка у білому капелюсі]

Якщо твір містить зображення конкретної історичної особи або осіб,

подій, місцевості, архітектурної пам'ятки тощо, імена або назви яких не розкриваються авторською або прийнятою в науці назвою, за можливістю, безпосередньо після назви твору в квадратних дужках зазначаються перші стислі відомості про зображену особу, подію, об'єкт (ініціали та прізвище особи, назва історичної події, місцевості, пам'ятки тощо). При необхідності детальніші відомості наводяться у зоні приміток (Коментарі до сюжету зображення).

Якщо на одному аркуші містяться два або більше не пов'язаних між собою зображень, кожне з них описується як окремий самостійний твір за визначеною методикою опису із зазначенням місця розташування зображення на аркуші.

Визначення назви окремих видів графічних творів пов'язано з характерними особливостями кожного з них. Назвою плаката, лубка, що не мають авторської або прийнятої в науці назви, слід вважати текстову частину твору, яка наводиться частково або у повному обсязі. Частина тексту, визначена автором опису як назва, наводиться мовою оригіналу і має точно розкривати зміст твору.

Повний або скорочений текст (залежно від структури каталогу) наводиться мовою оригіналу зі збереженням орфографії в зоні зовнішньої характеристики твору (Текстова частина твору).

Якщо об'єктом опису є книжковий знак:

- ❖ основною назвою твору є адресний текст екслібриса, який наводиться мовою оригіналу, а не мовою опису;

- ❖ за відсутністю в адресному тексті екслібриса слів: "Із книг", "Екслібрис", "Книгозбірня", "Бібліотека" тощо, основну назву слід починати словами: "Книжковий знак" з наступним наведенням у лапках адресного тексту;

Книжковий знак "В. Маков"

Книжковий знак "В. С."

- ❖ розшифровані ініціали, монограми, скорочені прізвища, псевдоніми власника екслібриса наводяться після основної назви у квадратних дужках мовою опису за такою формою:

Книжковий знак "НВЗ" [Н. В. Зарецького]

- ❖ стислі відомості про власника книжкового знаку (прізвище, ім'я та по батькові, дати життя, основний рід діяльності) наводяться в зоні приміток (Інші коментарі);

- ❖ за відсутністю будь-якого адресного тексту розшифровка прізвища власника книжкового знаку наводиться після слів "Книжковий знак" у квадратних дужках;

Книжковий знак [М. П. Сидоренка]

- ❖ якщо книжковий знак є меморіальним, основною назвою його є адресний текст, меморіальний авторський текст наводиться через двокрапку, поряд, мовою оригіналу;

Книжковий знак Івана Гончара: In memoriam Archipenko

❖ якщо адресний текст в екслібрисі відсутній, основною назвою слід вважати меморіальний текст, що наводиться мовою документа;

❖ якщо меморіальний авторський текст в екслібрисі відсутній, розкрита автором опису присвята наводиться після основної назви у квадратних дужках;

Книжковий знак Павла Тичини [Пам'яті Т. Г. Шевченка]

❖ за необхідністю стислі відомості про особу або подію, яким присвячено книжковий знак, наводяться в зоні приміток (Інші коментарі).

Назва або доповнення до авторської назви, наведені автором опису самостійно, пишуться у квадратних дужках. Наприкінці відомостей про назву твору ставиться крапка.

2. 2. 2. Дата виконання

Дата виконання твору наводиться арабськими цифрами безпосередньо після назви. За необхідністю цифри наводяться з пояснювальними словами. Наприкінці відомостей про дату твору ставиться крапка.

Дата виконання твору наводиться у таких вимірах: рік, десятиліття, століття.

Джерелом визначення дати виконання твору є:

- ❖ авторська дата на аркуші; дата, прийнята мистецтвознавчою наукою;
- ❖ дата, зазначена в інших письмових джерелах;
- ❖ дата на аркуші, наведена не автором твору;
- ❖ об'єкт зображення: історична особа, сюжет, архітектурна пам'ятка тощо;
- ❖ стилістичні особливості твору.

У разі помилкового наведення автором дати виконання твору в описі зазначається правильна дата. Помилкова авторська дата наводиться в зоні зовнішньої характеристики твору (Підписи, написи автора твору) із зазначенням місця її розташування на аркуші.

У разі відсутності на аркуші авторської дати вона встановлюється самостійно авторами опису і наводиться в квадратних дужках.

За неможливістю визначення точної дати твору допускається наведення приблизної дати. Приблизна дата зі словами, що конкретизують її, наводиться за правилами, сформульованими у методичних рекомендаціях (див.: Прізвище, ім'я та по батькові. Дати життя).

Неточно визначена дата наводиться після назви у квадратних дужках зі знаком питання.

Св. Кирило та Мефодій. [1676?]

Якщо автор працював над твором понад рік, наводяться дати початку

і кінця роботи або тільки дата закінчення роботи над твором.

Колядки. 1907–1910

Якщо об'єктом опису є гравюра-відбиток або літографська версія з авторської дошки, поруч з датою відбитку наводяться прізвище автора відбитку та час створення авторської дошки.

Відбиток О. І. Кравченка з авторської дошки початку 18 ст.

Відбиток з авторської дошки кінця 17 ст.

Літографська версія з авторського мідьорита 18 ст.

2. 2. 3. Призначення твору. Відтворення іншого твору

Призначення твору

Якщо об'єктом опису є твір допоміжного характеру, після назви та дати його створення наводяться пояснювальні слова: “Рисунок”, “Ескіз”, “Проект”, “Начерк” тощо. За можливістю зазначається назва твору, до якого він виконаний.

Постаті рабів. 1816. Рисунок до картини
“Явління Месії народу”. 1837–1857

Якщо відомості, наведені в зоні назви, не дають чіткого уявлення про вид твору, після дати через двокрапку в квадратних дужках автором опису формулюється назва виду твору.

Софійська площа в Києві. 1967: [Поштова картка]
Визволення Києва. 1944: [Плакат]
Дала мати карі очі... 1926: [Лубок]

Якщо об'єкт опису є частиною диптиху, триптиху, циклу, серії та ін., після назви та дати його створення зазначається його відношення до твору в цілому із наведенням його назви й дати. Після назви диптиху, триптиху, циклу, серії тощо ставиться крапка.

Собор св. Софії. 1984. Центральна частина
триптиху “Мій Київ”. 1983–1986

Якщо об'єкт опису є ілюстрацією до книги, після назви та дати його створення наводяться ініціали й прізвище автора книги та її назва.

Тарас Шевченко у К. П. Брюллова. 1964.
Ілюстрація до повісті Т. Г. Шевченка “Художник”

Якщо об'єкт опису є іншим елементом художнього оздоблення книги, після відомостей про авторство наводяться назва елемента оздоблення (титульний розворот, титул, авантитул, фронтиспис, шмуцтитул, форзац, обкладинка, суперобкладинка, заставка, орнаментальна рамка, буквиця, кінцівка тощо), дата його виконання, автор та назва книги, до якої він виконаний.

Якщо об'єкт опису є допоміжним твором до театральної вистави, після назви та дати твору наводяться ініціали й прізвище автора драматичного твору, опери, балету та ін. і його назва.

Віолетта. 1920. Ескіз костюма до драми О. Дюма-сина "Дама з камеліями"

Допоміжний твір до кінофільму описується за схемою, наведеною в попередньому пункті, але без зазначення прізвища авторів кінофільму.

Іван та Марічка. 1965. Рисунок до кінофільму "Тіні забутих предків"

Якщо об'єктом опису є шрифтовий, гербовий або вензелевий екслібрис, після назви та дати в круглих дужках наводиться назва його типу.

Книжковий знак П. Куліша. 1859: [Вензелевий]

Відтворення іншого твору

Якщо об'єктом опису є гравюра, виконана з іншого твору (рисунка, живописного полотна, скульптури), за можливістю, після назви та дати виготовлення гравюри наводяться відомості (ініціали й прізвище автора твору, назва твору, що не збігається з назвою гравюри, дата виконання, місцезнаходження) про твір, з якого вона була виконана, за такою формою:

Портрет Шарля Мутона. 1692. З живописного портрета Франсуа де Труа. 1690. Лувр

Козак з містечка Веремієвки Золотоніського повіту. [1862]. З рис. І. І. Соколова

Якщо об'єктом опису є репродукційна гравюра, після назви та дати її виконання в круглих дужках наводяться відомості про репродукований твір за такою формою:

(З картини І. І. Шишкіна "Перший сніг". 1875. Київський музей російського мистецтва)

(З рисунка Ф. Хальса "Циганка". 1638. ДЕ)

Якщо назва репродукційної гравюри та відтвореного в ній твору збігаються, в описі застосовується форма:

(З одноіменної картини І. В. Нікітіна. 1724. ДТГ)

Після наведення відомостей про призначення твору ставиться крапка.

2. 3. Зона зовнішньої характеристики твору

Елементи зони зовнішньої характеристики твору 2. 3. 1., 2. 3. 2., 2. 3. 3. наводяться в один рядок. Кожний наступний елемент зони – 2. 3. 4. та 2. 3. 5. – наводиться з нового рядка. Елементи зони 2. 3. 6 та 2. 3. 7. наводяться в один рядок.

2. 3. 1. Матеріал-основа твору

Графічний твір може бути виконаний на основі з будь-якого матеріалу (папір, картон, пергамент, шовк тощо).

Назва матеріалу наводиться мовою опису. Всі слова, що означають назву матеріалу, пишуться скорочено за прийнятою Держстандартом формою. Слова, скорочення яких Держстандартом не передбачено, не скорочуються.

Якщо твір виконаний на стандартному папері білого кольору будь-якого часу виготовлення, матеріал основи в описі не зазначається.

Якщо матеріал основи не є стандартним або має будь-який інший колір, назва матеріалу та його особливості наводяться без скорочень за формою:

Папір ґрунтований
Картон чорний ґрунтований
Папір рисовий
Папір з водяними знаками
Шовк китайський

Наприкінці відомостей про матеріал основи ставиться крапка з комою.

2. 3. 2. Техніка виконання твору

Під технікою розуміємо сукупність художніх матеріалів та інструментів (в окремих випадках і прийомів), за допомогою яких виконано твір.

Рисунок

Техніка рисунка зазначається за такою послідовністю: назва інструмента (інструментів); через кому — назва (назви) художнього матеріалу.

Перо, пензель, туш, акварель

Інструменти в описі називають у порядку, що визначається ієрархією їх використання в роботі художника над твором; матеріали — відповідно до переліку інструментів.

Перо, пензель, бістр, акварель
Пензель, перо, акварель, бістр

Якщо назва інструмента є водночас і назвою художнього матеріалу, в описі зазначається лише назва інструмента.

Олівець
Фломастер
Кулькова ручка
Олівець, пензель, акварель

У разі необхідності наводиться характеристика художнього матеріалу та прийомів його застосування за такою формою:

Італійський олівець, розмивка тушшю
Перо, розмивка бістром
Вугіль, легка розтушовка коричневою сангіною

Стосовно фотомонтажу, колажу, трафарету тощо способи виконання в описі зазначаються без скорочень. У разі поєднання названих технічних способів виконання з традиційними графічними техніками відомості про техніки та способи виконання твору наводяться в порядку, що визначається ієрархією їх використання художником у роботі над твором.

Назви всіх видів олівця, за винятком графітного, в описі наводяться без скорочень: свинцевий олівець, срібний олівець, італійський олівець, кольорові олівці тощо.

Гравюра

Відомості про техніку гравюри наводять, враховуючи характер матеріалу друкарської дошки та способу її обробки.

Допускається наведення відомостей про техніку гравюри в узагальненій формі:

- ❖ для відбитків з металевої дошки — гравюра на металі;
- ❖ для відбитків з дерев'яної дошки — гравюра на дереві (ксилографія);
- ❖ для відбитків з лінолеуму — ліногравюра (лінорит);
- ❖ для відбитків з оргскла, пластику — гравюра на оргсклі, гравюра на пластику;
- ❖ для відбитків з літографського каменя — літографія.

Відомості про техніку гравюри можуть бути наведені також у конкретизованій формі за матеріалом дошки або способом її обробки:

- ❖ за матеріалом — для відбитків з металевої дошки — гравюра на міді (мідьорит), гравюра на сталі, гравюра на цинку та ін.;
- ❖ за способом обробки дошки — різцева гравюра, дереворит, дереворіз, суха голка, пунктир, офорт (м'який лак, олівцева манера, акватинта, меццотинто, резерваж), мішана техніка (офорт, суха голка; офорт, штихель) та ін.

Кольорова гравюра зазначається за такою формою: кольор. ксилографія, кольор. офорт, кольор. літографія, кольор. акватинта, кольор. гравюра на оргсклі та ін.

За можливістю кількість дошок, з яких надруковано гравюру, зазначається після наведення техніки через крапку.

Надруковано з 2-х дошок

Надруковано з 5-ти дошок

За можливістю після техніки виконання через крапку наводиться технічна характеристика відбитка: пробний відбиток (відбиток, що виконано з гравюрної дошки до закінчення роботи для виявлення необхідних правлень та доповнень) або стан відбитка (ступінь закінченості відбитка) за такою формою:

Пробний відбиток
Перший пробний відбиток
Перший стан із трьох
Другий стан

Наприкінці відомостей про техніку виконання твору ставиться крапка.

2. 3. 3. Розміри твору

Усі розміри подаються в сантиметрах. Цифри в описі наводяться в арабському написанні. Перша цифра означає висоту, друга — ширину.

9x12; 16,3x12,6

Горизонталь (ширина) та вертикаль (висота) аркуша визначаються розміщенням зображення на аркуші.

Якщо зображення на аркуші не обмежено рамкою, розміри аркуша є водночас і розмірами зображення. У таких випадках наводяться тільки розміри аркуша.

Якщо зображення на аркуші обмежено рамкою, розміри зображення і розміри аркуша наводяться окремо. Першими наводяться розміри зображення, через крапку з комою — розміри аркуша.

15,5x8,6; 23,5x12,6

Якщо на аркуші є рамка обтиску гравірувальної дошки (Plattenrand), наводяться через крапку з комою три розміри за такою послідовністю: розміри зображення; розміри обтиску гравірувальної дошки; розміри аркуша.

15,5x8,6; 16x9,1; 23,5x12,6

Розміри нестандартного формату зображення (п'ятикутник, коло, овал тощо) визначаються за відстанню між граничними точками зображення на аркуші по вертикалі та горизонталі.

Після наведення всіх відомостей про розмір твору ставиться крапка.

2. 3. 4. Підписи, написи автора твору

Усі авторські підписи, написи наводяться мовою оригіналу зі збереженням орфографії без скорочень у повному обсязі за такою послідовністю: першими — підписи, написи, що містяться на лицевому боці аркуша; далі через крапку з комою — підписи, написи на зворотньому боці аркуша з обов'язковим зазначенням їхнього місцезнаходження на площині аркуша. Наприкінці відомостей про підписи, написи автора твору ставиться крапка.

Нерозбірливі літери та цифри у підписах і написах замінюються крапками. Розшифровані автором опису літери та цифри наводяться в квадратних дужках.

В окремих випадках у наведеному авторському написі дозволяється

в квадратних дужках дописувати окремі слова, що розшифровують зміст авторського напису.

Царевна Софья Алек[севна] через год [после] ее заключения [в] Новодевичьем монастыре

Якщо підпис (напис) прочитати неможливо, наводяться слова: "Підпис (напис) нерозбірливий" із зазначенням його місцезнаходження на аркуші.

Написи великого розміру, що не містять відомостей про автора та його твір, допускається скорочувати.

Вельмишановний Іване Павловичу!..

Техніка виконання та матеріал підписів і написів, відмінних від застосованих художником у зображенні, наводяться за такою формою:

У лівому верхньому куті напис фіолетовим чорнилом: Власність В. Касіяна

Підписи й написи, перенесені на дублюючий матеріал, в описі наводяться за такою формою:

На звороті, на дублюючій основі напис: Ескіз костюма до опери "Хованщина". 20.V. 38 р.

2. 3. 5. Стислий опис зображення

Стислий опис зображення складається за уніфікованою формою: стислий опис сюжету, композиції, деталей зображення. Увага акцентується на основних характерних ознаках твору, що описується. Залежно від його жанру (портрет, пейзаж, натюрморт, історична, жанрова композиція тощо) акценти опису можуть бути різними.

В описі **портрета** акцент робиться на зображеній особі: зазначається стать, композиція (поза, повний зріст, погруддя, голова, фас, профіль, три чверті тощо), деталі (з бородою, з вусами, зачіска, форма обличчя, носа, колір очей та ін.), одяг, предмети, що оточують зображеного.

Зображено молоду жінку, яка сидить у м'якому фотелі. Її напівфігура заповнює всю площину аркуша. Торс розгорнутий трохи праворуч, голова ледь схилена ліворуч. Кругле обличчя зображене у фас, великі мигдалевидні очі, невеликий ніс, повні губи намальовані розкуто, емоційно. На голові — капелюх з високою тулією, прикрашений пишним бантом, з-під якого вибиваються густі кучері; жінка вбрана у тонку сукню з великим коміром, що підкреслює стрункість стану. На колінах жінка тримає в руках розгорнуту книгу

В описі сюжетної композиції (історичний, батальний, побутовий жанри) акцент робиться на сюжеті, його основних особливостях і характерних деталях. В описі малофігурної композиції зазначається місце кожної фігури на площині зображення та їхні пози. У багатофігурній композиції акцент робиться лише на головних персонажах і окремих групах фігур. Наводиться також опис найсуттєвіших деталей середовища, в якому розгортається зображена подія.

Сюжет композиції відтворює один з найважливіших моментів у житті Тараса Шевченка — його зустріч з видатним російським художником Карлом Брюлловим. Зображена дія відбувається в майстерні Брюллова. Майже у центрі композиції — три постаті: Брюллов сидить на канапі в невимушеній позі (нога на ногу) з малюнками Шевченка в руках. Голова маестро розгорнута ліворуч у напрямі до молодого Шевченка, який стоїть поруч з художником Іваном Сошенком. Фігури зображені на повний зріст на тлі полотна Брюллова "Облога Пскова". Шевченко, фігуру якого зображено в три чверті, з хвилюванням дивиться на маестро

Пейзаж описується за такою послідовністю: спочатку, за можливістю, зазначається назва зображеної місцевості, архітектурного ансамблю, пам'ятки тощо; далі наводиться тип композиції (кулісна, панорамна тощо); стисла характеристика відтвореного ландшафту (ліс, море, поле, село, вулиця, церква та ін.); стан природи (ніч, місячна ніч, день, сонячний день, гроза, шторм тощо); суттєві деталі (люди, тварини, вози, човни та ін.).

Зображено краєвид Полтавської губернії. На першому плані панорамної композиції, трохи ліворуч від центру, — дерев'яний вітряк, що стоїть посеред степу, встеленого випаленими за літо пожовклими травами. Низька лінія обрію розділяє композицію на дві нерівні частини. Небо похмурого осіннього дня зі свинцево-синіми хмарами, готовими пролитися холодним дошем. На узгір'ю, праворуч від млина, — жанрова група (запряжений віз, воли, постаті чоловіка та жінки в українському народному вбранні)

2. 3. 6. Текстова частина твору

Текстовою частиною твору є текст, розміщений у композиції як невід'ємна складова змісту твору. Текст наводиться в описі повністю,

скорочено або частково мовою оригіналу зі збереженням орфографії без викривлення його змісту.

2. 3. 7. Інші тексти

Наводяться мовою оригіналу зі збереженням орфографії всі супроводжувальні тексти довідкового характеру, що містяться на аркуші і не стосуються змісту твору.

2. 4. Зона технічної характеристики аркуша

Кожний з елементів технічної характеристики аркуша: 2. 4. 1., 2. 4. 2., 2. 4. 3., 2. 4. 4. наводиться з нового рядка.

2. 4. 1. Стан збереження аркуша

Відомості про стан збереження подаються з метою оцінки фізичного стану аркуша на момент його опису (стан збереження незадовільний, посередній, задовільний, добрий). Зазначається характер усіх втрат, пошкоджень, забруднень, розривів, згинів, біологічних уражень тощо та їхнього місцезнаходження на аркуші.

Стан збереження посередній: по всьому зображенню — коричневі плями невеликого розміру, вгорі правий кут аркуша, вільний від зображення, втрачений; через центр аркуша по вертикалі — слід від згину

Наведення елемента опису 2. 4. 1. не є обов'язковим щодо опису документів із добрим станом збереження, що не потребує будь-яких коментарів.

2. 4. 2. Реставрація аркуша

Наводяться всі значні реставраційні роботи: відновлення втрачених частин основи, склеювання розривів, пресування аркуша, виведення плям, забруднень, ліквідація біологічних уражень тощо. За можливістю наводяться назва реставраційної організації, прізвище реставратора та дата проведення робіт.

Склеєно розрив у центральній частині аркуша, виведено коричневі плями, вичищено від забруднення лицевий бік аркуша; аркуш дубльовано на тонкий картон сірого кольору. Реставрацію проведено Центром консервації і реставрації НБУВ 21. 05. 1998, реставратор Л. Бабутіна

2. 4. 3. Технічне оформлення аркуша

Наводиться характеристика технічного оформлення аркуша на мо-

мент його опису: рама, паспарту, скло, прозора плівка тощо.

Аркуш оформлено в паспарту сірого картону, під
склом, окантовано чорним булевінілом

2. 4. 4. Особливі прикмети

Наводяться всі неавторські написи, клейма, наклейки, печатки, номери тощо, розміщені на лицевому та зворотньому боці аркуша незалежно від того, ким і коли вони були зроблені, із зазначенням їхнього місцезнаходження на аркуші.

Надто довгий напис, що не містить важливої інформації для атрибуції твору, допускається наводити в скороченому вигляді без викривлення його змісту.

2. 5. Зона приміток

Кожний з елементів зони 2. 5. 1. – 2. 5. 7. наводиться в один рядок.

У зоні приміток наводяться відомості, необхідні для повнішої характеристики твору, що не ввійшли до інших областей опису і є результатом наукового дослідження авторів каталогу: коментарі до об'єкту зображення, відомості про використання твору іншого автора, інформацію про джерела атрибуції, шлях твору до колекції, бібліографічні відомості про видання оригінального твору друком.

Якщо об'єктом зображення є конкретна історична особа, наводяться прізвище, ім'я та по батькові, роки народження і смерті, основний рід діяльності.

Сведомський, Олександр Олександрович.
(1848–1911). Російський живописець, представ-
ник академічної школи. Брав участь у розписах
Володимирського собору в Києві

Якщо об'єктом зображення є історична подія або міфологічний сюжет, наводиться стисла документальна інформація про зображену історичну подію або назва міфологічного сюжету.

Зображена подія відтворює епізод війни Росії з
Францією 1812 року

У композиції твору використано сюжет з
давньогрецької міфології “Битва кентаврів з
лапіфами”

Якщо об'єктом зображення є архітектурна пам'ятка або конкретна географічна місцевість, наводяться назва архітектурної пам'ятки, дата, місцезнаходження, прізвище та ініціали архітектора або географічна назва зображеної місцевості.

Церква Сан Спиріто. 1436. Флоренція. Архітектор
Філіппо Брунеллескі

2. 5. 1. Використання твору іншого автора

Якщо художник при створенні оригінального твору (плаката, поштової картки, ескібрису) використав (процитовав) твір або фрагмент твору іншого автора, наводяться ініціали та прізвище автора, назва й дата використаного (процитованого) твору.

У композиції плаката використано малюнок М. І. Примаченко "Квіти". 1961

У композиції ескібрису процитовано фрагмент з картини Тіціана "Любов земна і любов небесна". Бл. 1515–1516

2. 5. 2. Джерела атрибуції

Наводяться обґрунтування авторів опису та основні джерела (архівні документи, наукові каталоги, публікації), за якими було проведено атрибуцію окремих областей опису (авторства, назви, дати тощо).

Дату встановлено на основі стилістичного порівняльного аналізу з рисунками цього ж автора "Ніоба" та "Повернення з Єгипту", що містять авторський підпис і дату. Традиційна атрибуція дати (1654), наведена О. Лавровою (Лаврова О. И. Рисунки старых мастеров. — М., 1972. — Вып. 1. — С. 250), здається сумнівною

2. 5. 3. Шлях твору до колекції

Зазначаються всі відомі попередні заклади, музеї, приватні збірки, власники, де знаходився твір до моменту його надходження до фондів. За можливістю наводяться дата і зазначається, як надійшов твір до фондів.

Надійшов з ДЕ в 1947. Раніше знаходився у колекції князів Юсупових у Петербурзі
Дарунок Д. В. Малакова. 12. 07. 1996

2. 5. 4. Видання оригінального твору окремим друкованим виданням

Якщо оригінальний твір, що описується, було надруковано у вигляді окремого аркушевого образотворчого видання наводиться місце, назва видавництва, рік видання, тираж.

Плакат вийшов друком у вид-ві "Політвидав України" 1984 р. накладом 1000 пр.

Якщо оригінальний твір, що описується, є книжковою ілюстрацією, зазначаються вихідні відомості (місце, назва видавництва, рік) проілюстрованої книги.

Павло Тичина. Сонячні кларнети. —
К.: Молодь, 1965

2. 5. 5. Відзнаки

Наводяться відомості про відзнаки та нагороди, отримані автором за виконання твору, що описується (звання, премії, медалі тощо).

Екслібрис відзначено Золотою медаллю
Міжнародного конкурсу "За мир та чисту еколо-
гію". Мадрид. 1987

За офорт присвоєно звання академіка Петер-
бурзької Академії мистецтв

2. 5. 6. Інші коментарі

Коментарі до відомостей, наведення яких не передбачено іншими зонами опису, але які є необхідними для повнішої характеристики твору в цілому та окремих елементів його опису: авторства, назви, дати виконання твору тощо, — наводяться за правилами, визначеними методичними рекомендаціями.

2. 6. Література

Наводиться перелік основних джерел, якими послуговувався автор опису твору. Перелік праць подається за правилами бібліографічного опису видань.

Джерела можуть бути подані за скороченою формою, якщо вони розшифровуються в списку скорочень до каталогу.

Максюлионите, с. 15

2. 7. Інвентарний номер

Інвентарний номер наводиться з нового рядка, після цифри ставиться крапка.

Інв. № 1077

2. 8. Відомості про наявність страхової копії

Зазначається вид копії документа, що зберігається в установі (негатив, фото, ксерокс, комп'ютерна копія тощо).

Приклади опису оригіналів творів графіки

Станкова графіка

Рисунок

Стислий опис

Рембрандт, Харменс ван Рейн (Rembrandt, Harmensz van Rijn. 1606–1669).

Портрет жінки у вінку [Дружина художника Саскія. 1635]. Начерк до картини Рембрандта “Флора”. 1638. ДЕ.

Папір ґрунтований сірий; перо, пензель, акварель. 12х9.

Унизу праворуч авторський підпис: R. H.; на звороті вгорі посередині авторський напис: Sackia.

Стан збереження аркуша задовільний, унизу втрачено лівий кут композиції, зображення фігури збереглося повністю.

Інв. № 777.

Розгорнутий опис

Рембрандт, Харменс ван Рейн (Rembrandt, Harmensz van Rijn. 1606–1669).

Голландський живописець, офортист та рисувальник. Учився у художників Я. Сваненбурга, Я. Пейнаса, П. Ластмана. Працював у Лейдені та Амстердамі. Основні твори: “Нічний дозор”, 1642; “Святе сімейство”, 1645; “Даная”, 1636; “Повернення блудного сина”, бл. 1668.

Портрет жінки у вінку [Дружина художника Саскія. 1635]. Начерк до картини Рембрандта “Флора”. 1638. ДЕ.

Папір ґрунтований сірий; перо, пензель, акварель. 12х9.

Унизу праворуч авторський підпис: R. H.; на звороті вгорі посередині авторський напис: Sackia.

Крупним планом зображено напівфігуру молодої жінки в розкішному вбранні із розквітлим посохом (тірсом) у правій руці. Голова у вінку із живих квітів розгорнута на три чверті ліворуч.

Стан збереження аркуша задовільний, унизу втрачено лівий кут композиції, зображення фігури збереглося повністю.

Реставрацію проведено 1985 р., реставраційна майстерня ДЕ, реставратор вищої категорії Г. П. Сидоренко

Аркуш оформлено у паспарту синього кольору.

На лицевому боці аркуша під зображенням посередині напис графітним олівцем: Поступило в собрание В. Тевяшовой в 1901 году. На звороті аркуша — кругла печатка з текстом: Собственность Эрмитажа; вгорі у

правому куті чорною тушшю — напис: № 2563, унизу в правому куті — фіолетовим чорнилом: Інв. № 777.

В образі богині весни Флори (римська міфологія) зображено дружину художника Саскію.

Датовано на основі зіставлення з іншим рисунком Рембрандта “Флора”, підписаним і датованим автором 1665 р.

Надійшов до ДЕ 1933 р. з приватної колекції.

На відміну від інших підготовчих рисунків до картини “Флора”, рисунок найбільше наближений у деталях до живописного твору.

Література: Левитин С. М. Четыре рисунка / Творчество. — 1966. — № 12. — С. 21.

Інв. № 777.

Гравюра

Стислий опис

Еделінк, Жерар (Edelinck, Gerard. 1640–1707).

Портрет Шарля Мутона. 1692. З живописного портрета Франсуа де Труа. 1690. Лувр.

Гравюра різцем. 43,3х35,5; 44,3х36,5; 49,3х41,5.

Унизу під зображенням авторські підписи — ліворуч: De Troy pinxit; праворуч: Edelinck sculp.

Стан збереження аркуша задовільний. По всьому зображенню плями жовтого кольору. Вгорі праворуч аркуш надірвано.

Інв. № 128973.

Розгорнутий опис

Еделінк, Жерар (Edelinck, Gerard. 1640–1707).

Французький гравер на металі, голландець за походженням. Учився у Г. Хайбрехтса, К. Галле молодшого. З 1665 р. працював у Парижі в майстернях Н. Піто, Ф. Пуальї та Р. Нантейля. Член антверпенської гільдії Св. Луки (1653), гравер короля Франції, професор, академік (1677), радник і перший рисувальник Кабінету короля, кавалер ордена Св. Михаїла, в 1695 р. присвоєно почесний титул римського вершника. Гравірував за композиціями сучасних художників, переважно — портрети.

Портрет Шарля Мутона. 1692. Із живописного портрета Франсуа де Труа. 1690. Лувр.

Гравюра різцем. 43,3х35,5; 44,3х36,5; 49,3х41,5.

Унизу під зображенням авторські підписи — ліворуч: De Troy pinxit; праворуч: Edelinck sculp.

Зображений середнього віку музикант, який сидить на стільці, поклавши

ногу на ногу, з лютнею в руках. Фігура розгорнута на три чверті ліворуч, голова трохи схилена долу. На голові — розкішна перука з довгими кучерями. Усміхнене овальне обличчя, довгий ніс з горбинкою, повні губи, виразні великі очі. Музикант вбраний у багатий камзол і короткі до колін панталони.

Стан збереження аркуша задовільний. По всьому зображенню плями жовтого кольору. Вгорі праворуч аркуш надірвано.

Реставрацію проведено 1960 р. в реставраційній майстерні ДМОМ ім. О. С. Пушкіна.

Аркуш наклеєно на картон сірого кольору.

На зворотньому боці на картоні посередені напис синім чорнилом: Дорогому учителю с благодарностью. 10 февраля 1935 года.; поряд підпис нерозбірливо; вгорі, у правому куті червоним олівцем: № 97355; унизу посередені інвентарний номер зібрання ДМОМ ім. О. С. Пушкіна: 128973.

Шарль Мутон. (1626—1710) — видатний лютнист 17 ст., учень Дені Готьє молодшого, придворний композитор, кращі твори якого датуються 1680—1690 рр.

Живописний портрет було написано на знак вдячності 64-річному Шарлю Мутону за уроки музики, які він давав дочці художника.

Гравюру датовано за П. Лелонгом.

Надійшов 1940 р. з приватної колекції П. Кандиби.

Література: R. — D., t.7, p. 305, № 281; Le Blanc, t. 2, p. 190, № 67, № 80. Інв. № 128973.

Книжкова графіка

Гравюра

Стислий опис

Стратілат, Микола Іванович. (1942 р. н.)

Розіп'ятий Василь Симоненко. [1990]. Ілюстрація до збірки поезій В. Симоненка "Народ мій завжди буде". [1988—1990].

Грав. на оргсклі. 15,5x9; 29,8x20,9.

Унизу праворуч під зображенням олівцем авторський підпис. На звороті аркуша внизу посередині олівцем авторський напис: В.Симоненко розіп'ятий.

Інв. № 1173.

Розгорнутий опис

Стратілат, Микола Іванович. (1942 р. н.)

Майстер станкової та книжкової графіки, екслібриса. Закінчив Український поліграфічний інститут ім. Івана Федорова (1970), навчався

у В. Л. Бунова та В. С. Овчинникова. Заслужений художник України (1989). Працює в Києві. Основні твори: серії гравюр "Думи, мої, думи" (1988), "Київ. Сторінки історії" (1986–1990), ілюстрації до книг О. Гончара, В. Сосюри, В. Симоненка, М. Рильського та ін.

Розіп'ятий Василь Симоненко. [1990]. Ілюстрація до збірки поезій В. Симоненка "Народ мій завжди буде". [1988–1990].

Грав. на оргсклі. 15,5х9; 29,8х20,9.

Унизу праворуч під зображенням олівцем авторський підпис. На звороті аркуша внизу посередині олівцем авторський напис: В. Симоненко розіп'ятий.

Зображення розіп'ятої фігури поета на масивному хресті заповнює всю площину композиції. З усіх боків груди його пронизують промені сонця. Знизу до нього тягнуться руки; тіло поета по діагоналі оповите терновою гілкою.

Аркуш оформлено у паспарту зі світлосірого картону.

Датовано за каталогом: Микола Стратілат. Графіка. Книжкова ілюстрація. Екслібрис: Каталог. – Тернопіль, 1990. – С. 3.

Книга поезій В. Симоненка "Народ мій завжди буде", проілюстрована 18 гравюрами М. Стратілата, вийшла друком 1990 р. у видавництві "Веселка".

Література: Микола Стратілат. Графіка. Книжкова ілюстрація. Екслібрис: Каталог / Авт. С. Сидоренко. – Тернопіль, 1990. – 43 с.; Микола Стратілат. Графіка, екслібриси.: Каталог виставки / Авт. та упоряд. О. Д. Кузьменко, П. В. Нестеренко. – Суми, 1988. – 8 с.

Інв. № 1173.

Плакат

Стислий опис

Ляшук, Тимофій Андрійович. (1938–2000).

Новое, древнее, вечное. Виставка произведений изобразительного искусства 1988: [Плакат].

Папір, наклеєний на картон; колаж, гуаш. 90х60.

На лицевому боці аркуша внизу ліворуч вертикально авторський підпис: Ляшук Т. А. На звороті аркуша на картоні посередині напис синім олівцем: серая, красная, черная; вгорі ліворуч наклеєно прямокутний паперовий ярлик з відомостями про автора та твір.

Текст плаката: Новое, древнее, вечное. Виставка произведений изобразительного искусства из собраний Государственного русского музея (г. Ленинград), Государственного художественного музея БССР и Государственного музея украинского изобразительного искусства УССР.

Стан збереження аркуша посередній: втрачено частину тексту вгорі та внизу під рамкою; на папері – забруднення; горішня частина репродукції зім'ята; аркуш частково відклеєно від картонної основи.

Інв. № 378.

Розгорнутий опис

Ляшук, Тимофій Андрійович. (1938–2000).

Працював в станковій графіці, плакаті, монументальному мистецтві. Закінчив КДХІ 1957 р., навчався у В. Касіяна. Викладав у КДХІ (1964–1993), професор з 1978. Член СХУ, заслужений діяч мистецтв України (з 1969). Основні твори: “Я люблю тебе, життя” (1961–1962), “Тріумф–33” (1988), плакати: “Смачного” (1990), “Ми прийдемо до перемоги праці” (1990), монументальне оформлення ресторану “Дніпро” (Черкаси, 1965).

Новое, древнее, вечное. Выставка произведений изобразительного искусства 1988: [Плакат].

Папір, наклеєний на картон; колаж, гуаш. 90х60.

На лицевому боці внизу ліворуч вертикально авторський підпис: Ляшук Т. А. На звороті аркуша на картоні посередині напис синім олівцем: серая, красная, черная; вгорі ліворуч наклеєно паперовий прямокутний ярлик з відомостями про автора та твір.

У центральній частині поля аркуша наклеєно репродукцію овальної форми. Над репродукцією та під нею вклеєно текст плаката, виконаний фотографічним способом. Композицію плаката обрамлено тонкою червоною лінією, овал портрета обрамлено тонкою рамкою білого кольору прямокутної форми. Вгорі над червоною рамкою наклеєно текст: Министерство культуры РСФСР. Министерство культуры УССР. Министерство культуры БССР. Унизу під червоною рамкою наклеєно два рядки тексту: В помещении Государственного музея украинского изобразительного искусства, ул. Кирова, 6.

Текст плаката: Новое, древнее, вечное. Выставка произведений изобразительного искусства из собраний Государственного русского музея (г. Ленинград), Государственного художественного музея БССР и Государственного музея украинского изобразительного искусства УССР.

Стан збереження аркуша посередній: втрачено частину тексту вгорі та внизу під рамкою; на папері – забруднення; горішня частина репродукції зім'ята; аркуш частково відклеєно від картонної основи.

Реставація твору не проводилася.

Аркуш наклеєно на картон.

Підпис на аркуші заклеєно білим прозорим папером. На зворотньому боці, на картоні наклеєно паспорт Дирекції художніх виставок України за інв. № 1756.

Автором плаката використано репродукцію з твору Д. Г. Левицького "Портрет невідомої в блакитному". 1784. КМРМ.

Плакат надійшов до колекції НБУВ з Мінкультури України 1993 р.

Плакат вийшов друком накладом 300 пр. 1988 р. у вид-ві "Мистецтво".

Література: Словник художників України / Відп. ред. М. П. Бажан. — К.: УРЕ, 1973. — С. 138; Мистецтво України: Біографічний довідник / За ред. А. В. Кудрицького. — К.: Укр. Енциклопедія, 1997. — С. 38.

Інв. № 378.

Лубок

Стислий опис

Невідомий художник кінця 18 ст.

Во всей деревне Катенька красавицей слыла... 1854. Відбиток з авторської дошки кінця 18 ст.: [Лубок].

Гравюра на міді, розфарбована аквареллю. 37х32,5.

Стан збереження задовільний: втрат немає, лівий край аркуша має незначні розриви.

Інв. № 33.

У фондах зберігається кольорова ксерокопія.

Розгорнутий опис

Невідомий художник кінця 18 ст.

Во всей деревне Катенька красавицей слыла... 1854. Відбиток з авторської дошки кінця 18 ст.: [Лубок].

Гравюра на міді, розфарбована аквареллю. 37х32,5.

На передньому плані композиції зображено сільську вулицю. В центрі — дівчина у святковому народному вбранні з дерев'яними відрами в руках. Праворуч від неї четверо хлопців залицяються до дівчини. Ліворуч, на другому плані — три пари селян — чоловіки та жінки. На задньому плані — пагорби, постаті косарів, млини.

Під зображенням у три стовпчики, відокремленими горизонтальними лініями, тексту 12 рядків: Во всей деревни Катинька красавицей слыла. И въ самомъ дѣлѣ Катинька какъ розанчикъ была... ; під текстом — ліворуч: Печ. позв. 1854 г. Март. 22. Цен. В. Флеровъ.; праворуч: Печ. въ Метал. В. Зернова.

Стан збереження задовільний: втрат немає, лівий край аркуша має незначні розриви.

Аркуш потребує реставрації.

Аркуш оформлено в паспарту сірого кольору.

На звороті аркуша напис олівцем: Собрание В. Я. Евдокимова.

Лубок є ілюстрацією до російської народної пісні "Катенька".

Аркуш надійшов з Державного російського музею 1947 р.

У Державній публічній бібліотеці імені М. Є. Салтикова-Щедріна зберігається варіант цього лубка 1854 р. під назвою "Катенька".

Література: Иванов Е. П. Русский народный лубок. – М.: ИЗОГИЗ, 1937. – С. 20; Русская народная картинка XVII–XVIII вв.: Каталог выставки. – Л.: ГРМ, 1980. – С. 153.

Інв. № 33.

У фондах зберігається кольорова ксерокопія.

Прикладна графіка

Книжковий знак

Стислий опис

Сергєєв, Георгій Олександрович. (1944 р. н.).

Ex Libris Katherine Janski-Michaelson: In memoriam Alexander Archipenko (Із книг Катерини Янські-Міхаелсон: Пам'яті Олександра Архіпенка). 1992.

Лінорит. 14,4x5,6.

На лицевому боці аркуша ліворуч у нижній частині в межах зображення монограма художника: Сг.

Інв. № 73.

Розгорнутий опис

Сергєєв, Георгій Олександрович. (1944 р. н.).

Український графік, живописець. Закінчив Український поліграфічний інститут ім. Івана Федорова (1973). Навчався у В.Л. Бунова, В. С. Овчинникова, І. Х. Прийдана. Член Співки журналістів України (з 1988). Удостоєний іменної медалі на конкурсі екслібриса Артистичного товариства Св. Луки у Барселоні (1992). Автор бл. 600 екслібрисів, численних станкових графічних та живописних творів.

Ex Libris Katherine Janski-Michaelson: In memoriam Alexander Archipenko. (Із книг Катерини Янські-Міхаелсон: Пам'яті Олександра Архіпенка). 1992.

Лінорит. 14,4x5,6.

На лицевому боці аркуша ліворуч у нижній частині в межах зображення монограма художника: Сг.

На прямокутному аркуші, видовженому по вертикалі, зображено кубістичну скульптуру оголеної жінки на повний зріст, яка зачісує пишне волосся. Зображена скульптура з обох боків обрамлена стрічками тексту.

Аркуш наклеєно на картон світло-сірого кольору.

На звороті аркуша чорною тушшю авторський напис: Ex Libris Г. Сергєєва. 1992. Київ.

У композиції твору зображено скульптуру О. Архіпенка "Жінка, яка зачісує волосся". 1915. Лувр.

Надійшов до колекції як дарунок автора 1996 р.

Твір відзначено заохочувальною премією на Всесвітній виставці художників екслібриса в Японії (1993).

Інв. № 73.

Глава 2. Опис аркушевих образотворчих видань

1. Загальні положення

Визначення основних видів аркушевих образотворчих видань

Аркушеві образотворчі видання — видання, об'єднані за ознакою матеріальної конструкції (аркуш) та спільності знакової природи інформації (зображення) і є поліграфічним відтворенням оригіналу художнього твору (живописного, графічного, фотографії), котрий було виконано як самостійний твір або створено безпосередньо для тиражування поліграфічним способом. Традиційно виділяють такі види аркушевих образотворчих видань: плакат, лубок, прикладна графіка, репродукція.

Репродукція — (лат. *reproductio* — відтворення) — видання, що відтворює оригінальний художній твір або будь-яке зображення засобами поліграфічного друку (автотипія, геліографія, ракульний друк, фототипія, офсет, шовкографія тощо).

Плакат — (лат. *plakatum* — об'ява) — вид аркушевого образотворчого видання агітаційно-масового та рекламного призначення, надрукований на одному або кількох аркушах будь-якого формату. Друкований тиражований плакат є поліграфічним відтворенням оригінального плаката. За знаковою природою інформації плакат може бути: образотворчим, що містить будь-яке зображення з супроводжувальним текстом або без нього, та текстовим, що містить лише текст без зображення. За призначенням плакат може бути: політичним, рекламним, інструктивно-методичним.

Поштова картка, поштівка — аркушеве видання естетико-пізнавального та комунікаційного призначення встановленого формату (за міжнародним стандартом: до середини 1920-х рр. — 9x14 см; сучасна — 10,5x15 см.), яке використовується для поштового відправлення. Поштові картки поділяють на такі, що мають лише атрибути поштового відправлення та художні (образотворчі), які мають зображення, котре є відтворенням оригіналу, виконаного безпосередньо для оформлення поштової картки (авторська поштова картка) або репродукцією із самостійного твору образотворчого мистецтва, фотографії (поштова картка-репродукція).

Лубок, лубочна картинка — аркушеве образотворче видання, що містить зображення переважно оповідного характеру, здебільшого з пояснювальним текстом до нього і призначене для масового розповсюдження з метою використання в народному побуті як елемент (часто розрахований на декоративний ефект) оздоблення житла.

Основні принципи опису аркушевих образотворчих видань

Опис усіх зазначених видів аркушевих образотворчих видань здійснюється за єдиним принципом, що задовольняє вимогам якнайповнішої та різнобічної характеристики окремого аркушевого образотворчого видання і може слугувати основою для детального вивчення фонду в цілому. Водночас кожний з видів аркушевих образотворчих видань має свою специфіку, що вносить певні корективи в принципи наведення відомостей у певних зонах та елементах бібліографічного опису.

Опис кожного окремого аркуша образотворчого видання здійснюється автором опису безпосередньо за виданням *de visu*. Джерелом опису є відомості, наведені на аркуші, що описується, а за необхідністю додаткові відомості можуть бути почерпнуті з довідкових видань, спеціальної літератури, інших наукових праць, архівів. За браком відомостей опис може бути доповнений на основі аналізу зображення та технічних особливостей аркуша.

Процес опису аркушевого образотворчого видання передбачає аналітичне вивчення аркуша, визначення необхідного набору елементів опису (стислого або розгорнутого) та вибір першого елементу бібліографічного опису з урахуванням особливостей виду видання і завдань наукового каталогу, що складається.

Назву, наведену на аркуші у вигляді друкарського тексту, що містить неточності або викривлення інформації, бажано замінити прийнятою в сучасній науці назвою, сформульованою укладачами і поданою мовою опису в сучасній орфографії. У такому випадку є обов'язковим наведення друкарського тексту-назви без змін у зоні приміток як у розгорнутому, так і в стислому описі.

З метою посилення статусу охоронного опису вважаємо за доцільне у стислому описі наводити рукописні підписи, написи, печатки, клейма тощо.

Опис аркушевих образотворчих видань здійснюється, як правило, державною мовою.

Якщо об'єктом опису є репродукція або поштова картка-репродукція, заголовок (прізвище автора), назва твору наводяться державною мовою. Поруч у круглих дужках усі зазначені відомості можуть бути наведені мовою видання.

Якщо об'єктом опису є авторська поштова картка, назва наводиться переважно мовою видання.

В описі таких видів аркушевих образотворчих видань, як плакат, лубок, для яких є характерним органічне поєднання зображення і тексту, назва твору переважно наводиться мовою документа за новою орфографією. Поряд у круглих дужках назва може бути наведена в перекладі мовою опису. У такому випадку науковий каталог, в якому опис здійснено за таким принципом, має бути забезпечений алфавітним

показником назв аркушевих образотворчих документів мовою видання зі збереженням орфографії видання.

Загальна схема опису аркушевих образотворчих видань

Опис кожного окремого аркуша здійснюється за такою схемою:

Заголовок опису

Зона назви

Основна назва

Паралельна назва

Відомості, що стосуються назви

Зона авторства

Зона видання

Зона вихідних даних

Місце видання

Назва видавництва

Рік видання

Відомості про друк

Зона кількісної та зовнішньої характеристики видання

Кількість аркушів

Поліграфічна техніка

Матеріал-основа

Розміри

Супровідний матеріал

Зона серії (підсерії)

Назва серії (підсерії)

Відомості про авторство

Міжнародний стандартний номер

Номер випуску (аркуша) серії (підсерії)

Зона приміток

Підписи і написи

Примітки до окремих областей опису

Примітки до видання в цілому

Стан збереження аркуша

Зона міжнародного стандартного номера, ціни, тиражу

Відомості про наявність страхової копії

Розділові знаки між областями та елементами опису

Заголовок опису. Основна назва = Паралельна назва: Відомості, що стосуються назви / Перші відомості про авторів; Наступні відомості. — Відомості про повторність видання та (або) характеристика видання. — Місце видання: Назва видавництва, Рік видання (Місце друку: Друкарня, Рік друку). — Кількість аркушів, кількість аркушів тексту: Поліграфічна техніка, Матеріал-основа, Розміри + Супровідний матеріал. — (Назва серії: Відомості, що стосуються назви серії / Відомості про авторство, Міжнародний стандартний номер серії; Номер випуску аркуша. Назва підсерії / Відомості про авторство підсерії, Міжнародний стандартний номер; Номер випуску, аркуша підсерії). — Підписи і написи. — Примітки до окремих областей опису. — Примітки до видання в цілому. — Стан збереження аркуша. — Міжнародний стандартний номер: Ціна. Тираж. — Відомості про наявність страхової копії.

Кожний окремий елемент опису у зоні приміток відділяється розділовим знаком крапка і тире (. —).

У межах кожного окремого елемента опису пунктуація має відповідати графічним нормам.

2. Зони опису аркушевих образотворчих видань.

Набір елементів, послідовність, форма наведення

В описі відомості у кожній окремій зоні подаються за визначеною схемою.

2. 1. Заголовок опису

Заголовок — перший елемент опису аркушевого образотворчого видання, що визначає місце опису цього видання у каталозі.

Заголовок як елемент бібліографічного опису аркушевих образотворчих видань є факультативним.

Опис під заголовком означає наведення без скорочень прізвища, імені та по батькові індивідуального автора твору, назви колективного автора² (авторський заголовок) або уніфікованої назви анонімного класичного твору, виданого під різними назвами.

Під авторським заголовком описуються репродукції. Інші види аркушевих образотворчих видань можуть бути описані під авторським заголовком при створенні каталогу, організованого за алфавітом прізвищ художників.

Автором таких аркушевих образотворчих видань, як плакат, лубок, поштова картка, є художник — автор оригіналу-основи. Автором тиражної фотографії є фотограф.

² У всіх інших випадках форма наведення відомостей про індивідуального автора твору, назви колективного автора викладена в пункті 2.3. Зона авторства.

Автором аркушевого образотворчого видання (репродукція, поштова картка-репродукція), що виконує функцію масової візуальної інформації та популяризації художнього твору, є автор репродукованого твору.

Уніфікована назва виконує функцію заголовка в разі необхідності об'єднання описів різних видань одного анонімного класичного твору, що існує під різними назвами.

2. 2. Зона назви

Назва — елемент опису, що наводиться безпосередньо після заголовка опису. При відсутності заголовка назва є першим елементом опису. Назва як елемент бібліографічного опису аркушевого образотворчого видання є обов'язковим елементом.

Якщо назва є першим елементом опису, вона визначає місце опису аркушевого образотворчого видання в каталозі.

Під назвою описуються всі види аркушевих образотворчих видань (за винятком репродукції). При створенні каталогу, організованого за алфавітом прізвищ художників, видання описуються під автором.

Зону назви складають: основна назва, паралельна назва та відомості, що стосуються назви.

2. 2. 1. Основна назва

Основна назва — це назва аркушевого образотворчого видання, наведена у вигляді друкарського або рукописного напису і розміщена на лицевому або зворотньому боці видання.

Якщо об'єктом опису є репродукція або поштова картка-репродукція, назва твору наводиться державною мовою. Поруч у круглих дужках назва може бути наведена мовою видання.

Якщо об'єктом опису є авторська поштова картка, назва наводиться переважно мовою видання.

В описі таких видів аркушевих образотворчих видань, як плакат, лубок, назва твору переважно наводиться мовою документа за сучасною орфографією. Поряд у круглих дужках назва може бути наведена в перекладі мовою опису.

Якщо назву твору (плакат, лубок, поштова картка) наведено на аркуші паралельно кількома мовами, в описі назва наводиться мовою опису; в іншому випадку право вибору мови надається автору опису.

Назву, наведену на аркуші у вигляді друкарського тексту, що містить неточності або викривлення інформації, бажано замінити прийнятою в сучасній науці назвою, сформульованою укладачами і поданою мовою опису за сучасною орфографією. У такому випадку надрукований на аркуші текст-назва наводиться в зоні приміток без змін.

У разі відсутності друкарської назви й неможливості встановлення її за науковими джерелами основною назвою може бути початок текстової

частини твору, який наводиться мовою видання без порушень його смислу і граматичної вірності фрази. Повний текст виноситься в зону приміток.

Визвольна боротьба українського народу під проводом Богдана Хмельницького (А не: Визвольна боротьба)

Основною назвою (за вибором авторів опису) також може вважатися і текст, що є частиною композиції й розкриває тематику та зміст твору. Як основна назва цей текст може бути наведений повністю або фрагментарно. В останньому випадку підтекстовка до композиції наводиться повністю або скорочено в зоні приміток.

За відсутністю на аркушевому образотворчому виданні назви або тексту, що супроводжує зображення, основна назва формулюється автором опису самостійно за науковими джерелами або за змістом зображення.

У разі наведення на аркуші назви паралельно кількома мовами основною назвою слід вважати назву мовою опису.

Якщо об'єктом опису є лубок з кількома різними сюжетами зображення, такий лубок може бути описаний:

- ❖ під назвою, наведеною на аркуші;
- ❖ під назвою, яка є початком тексту до першого сюжету;
- ❖ під назвою, сформульованою укладачем самостійно з наступним наведенням початку тексту, що супроводжує центральний за змістом сюжет.

Два або більше різних за зображенням або текстом лубків, які мають ідентичну назву, подаються під цією назвою з обов'язковим наведенням далі перших слів підтекстовки під зображенням, а у випадку відсутності такої, назвою, сформульованою автором опису за змістом зображення.

Якщо об'єктом опису є репродукція з твору архітектури, мистецтва, художньої фотографії, її основною назвою слід вважати відомості про оригінальний твір архітектури, мистецтва, художньої фотографії, який вона репродукує. Відомості про твір подаються за такою послідовністю:

- ❖ ініціали та прізвище автора репродукованого твору³;
- ❖ назва твору;
- ❖ час його створення;
- ❖ техніка (п., о., темпера, олівець, офорт, бронза, мармур тощо);
- ❖ місцезнаходження⁴.

За такою самою схемою подаються відомості про репродукцію, видану

³ Форма «Невідомий худож.» використовується лише при описі творів традиційно авторських (станковий живопис, станкова та книжкова графіка, монументальна і станкова скульптура). В інших випадках (архітектурна пам'ятка, мозаїка, фреска, ікона, твір декоративно-прикладного мистецтва тощо) опис починається з назви твору.

⁴ Техніка та місцезнаходження твору зазначаються в разі наявності відомостей.

у формі поштової картки.

Собор св. Софії. 1037. [Київ:]
М. Г. Манізер. Пам'ятник Т. Г. Шевченку.
1936. Бронза. [Канів.]
О. П. Архипенко. Бетховен. 1910. Бронза. НХМУ
Волинська Богоматір. 14 ст. Дерево, темпера. НХМУ
Л. М. Жемчужников. Покинута. 1860. Офорт,
суха голка

Якщо об'єктом опису є художня поштова картка, дизайнер якої є водночас автором зображення, його прізвище наводиться і в зоні назви, і в зоні авторства.

Іванов, Сергій Андрійович. Весна. 1996.
Акварель / Худож. С. Іванов

2. 2. 2. Паралельна назва

Паралельна назва — це основна назва, наведена іншою мовою. Її наводять після основної. Третя та наступні паралельні назви виносяться в зону приміток.

2. 2. 3. Відомості, що стосуються назви

Відомості, що стосуються назви — це необхідна додаткова інформація про основну назву, яка наводиться з метою уточнення її ідентифікації.

Відомості, що стосуються назви, є специфічними для кожного окремого виду аркушевих образотворчих видань.

Якщо об'єктом опису є плакат (кіноплакат, театральна, концертна афіша), після назви кінофільму, театральної вистави, концерту наводяться інші відомості, що стосуються назви за такою послідовністю: друга назва, назва установи, причетної до створення кінофільму, театральної вистави, концерту (кінофабрика, театр, театральна майстерня, філармонія, концертний зал), рік виробництва кінофільму, жанр кінотвору, вистави, основний склад творчої групи: сценарист, драматург, режисер, оператор, художник, актори у головних ролях тощо. Наведення всіх цих відомостей є обов'язковим за умови їхньої наявності в текстовій частині плаката — об'єкта опису.

Спартак: Виробництво ВУФКУ, 1-ша
Держкінофабрика, Одеса, 1926; сценарій
М. Гальперіна, [Г.Д.] Шкурупія, режисер [Е.]
Мужин-Бей, оператор М. [Н.] Гольдт, худож.-
архіт. [Г.] Вайзенгерц

Назва художньої поштової картки, лубка, плаката, в композиції яких автором було використано інший самостійний твір (або його фрагмент) лише як цитату, не є назвою цитованого твору за умови наявності

авторської назви. Відомості про цитований твір наводять у зоні приміток.

З святом 8-го березня!: [Поштова картка.] /
Худож. С. Іванов. — К.: Мистецтво, 1980. — У
композиції поштової картки використано репро-
дукцію з картини І. Левітана “Велика вода”. 1881.
П., о. ДТГ

Обов’язковим є зазначення назви виду аркушевого образотворчого видання, наведеного в квадратних дужках мовою опису.

На культуру: [Плакат.]

Черевики: Вир-во ВУФКУ, режисер П. І. Чардинін,
оператор Б. І. Завелєв: [Кіноплакат.]

Автопортрет Т. Г. Шевченка: [Репродукція.]

Назва виду аркушевого образотворчого видання не наводиться в описах:

❖ призначених для каталогів, в яких назва виду видання є в назві каталогу або його самостійних розділів;

❖ коли назва виду видання є частиною основної назви або відомостей, що стосуються назви.

Екслібрис Д. В. Малакова

Фотографія Т. Г. Шевченка

2. 3. Зона авторства

Автором аркушевого образотворчого видання є всі особи й творчі колективи, причетні до створення оригіналу-основи видання, а також особи та установи, причетні до його випуску способом поліграфічного друку. Відомості наводяться в зоні авторства за такою послідовністю:

❖ особи та колективи, причетні до створення оригіналу-основи видання:

а) зображальної частини (художник, фотограф, шрифт, дизайн, творча майстерня тощо);

б) текстової частини (автор тексту, вірша, гасла, цитати тощо);

❖ особи та установи, причетні до випуску видання (автор теми, автор задуму, художній, літературний, технічний редактори; установа-замовник, керівна організація; спонсори тощо).

Перелік прізвищ авторів подається за абеткою. Перед кожним прізвищем наводяться всі ініціали. Прізвища та ініціали авторів, визначені за додатковими джерелами, подаються в квадратних дужках. Перед прізвищем наводяться відомості про роль, яку виконує автор у виданні.

Фот. М. Козловський

Худож. І. Соколов

Дизайнер В. Сидоренко

Відомості про авторів, подані у виданні скорочено, за можливістю, розкриваються якнайповніше і наводяться в квадратних дужках.

Худож. [Р. К.] Яр[смич] (а не як у виданні: Яр.)

Монограма, псевдонім, наведені в зоні авторства, за можливістю розкриваються поруч у квадратних дужках.

Худож. СМ [М. В. Сікора]

Прізвище автора, наведене у виданні помилково, виноситься в зону приміток; у зоні авторства наводиться вірне прізвище.

Слова: "Автор плаката", "Автор лубка", "Автор поштової картки" тощо, наведені на аркуші, в описі зазначаються у зоні авторства першими.

Автор плаката Б. В. Іваненко

В описі поштової картки-репродукції автор репродукованого твору наводиться в зоні назви, а не в зоні авторства.

Ф. Хальс. Портрет літнього чоловіка. 1640-і рр.
П., о. Лувр: [Поштова картка] / Худож.
К. С. Шевчук

За відсутністю будь-яких відомостей про автора, наводяться слова: "Худож. невідомий".

2. 4. Зона видання

У зоні видання наводять відомості про повторність видання та особливості, що відрізняють його від попереднього (2-е, 3-є видання, перевидання, виправлене, доповнене, факсимільне тощо).

2-е вид., випр. і допов.

Вид. факс.

Відомості, що характеризують кожне наступне видання, подаються у формі наведення їх на аркуші.

Першим елементом зони видання є його порядковий номер.

Розширена характеристика наступних видань (порівняння з першим виданням, відомості про авторів першого видання та ін.) виносять у зону приміток.

2. 5. Зона вихідних даних

Зона вихідних даних містить відомості про те, де, коли та ким видане аркушеве образотворче видання. Відомості наводяться, як правило, мовою видання зі збереженням графіки написання. Якщо у виданні основні вихідні відомості (місце видання, назва видавництва) наведені не кирилицею або латиницею, в описі такі відомості допускається наводити мовою опису.

2. 5. 1. Місце видання

Місцем видання є місцезнаходження (місто або інша місцевість) видавництва або організації, що виконує його роль.

Місце видання наводять без скорочень у називному відмінку (за винятком назв міст, передбачених Держстандартом).

За наявністю двох місць видання наводяться обидва за послідовністю,

поданій у виданні. Якщо серед наведених місць видання є назви, що не підлягають скороченню, в описі всі назви місць видання наводяться без скорочень.

Київ, Одеса: (а не: К., Одеса:)

Відомості про місце видання, почерпнуті автором опису з додаткових джерел, наводяться у квадратних дужках.

Назва місця видання може бути уточнена, якщо це необхідно для її ідентифікації.

Короп [Чернігів. обл.]

Якщо місце видання наведене у латинізованій формі, поруч у квадратних дужках наводять сучасну назву.

Dantisci [Gdansk]

Місце видання, наведене на аркуші в скороченій формі, в описі розшифровується поруч у квадратних дужках.

Ver. [Verona]

За відсутністю будь-яких відомостей про місце видання наводиться скорочення: "Б. м." (Без місця).

2. 5. 2. Назва видавництва

Під поняттям *видавництво* слід розуміти:

- 1) видавництво;
- 2) організацію, установу, товариство тощо, що здійснили видання;
- 3) приватну особу — ініціатора видання;
- 4) друкарню (якщо вона одночасно виконувала функції видавництва).

Видавництво, що має свою характерну назву, наводиться в називному відмінку без лапок, за прийнятим скороченням і без пояснювальних слів ("видавництво", "видання"). Назви філій та відділів наводять поруч у найкоротшій формі.

Якщо видавництво не має своєї характерної назви, його назва подається у найкоротшій формі.

Вид-во АН УРСР (а не як у виданні: Видавництво Академії наук Української РСР)

Якщо найменування видавництва збігається з його місцезнаходженням, назва наводиться без географічного прикметника.

Полтава: Кн. вид-во (а не як у виданні: Полтавське книжкове видавництво)

Якщо видавництво є приватним і має окрему назву, в описі наводиться тільки його назва; прізвище його власника може бути винесено у зону приміток.

К.: А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га (а не як у виданні:

Видавництво дитячої літератури І. Малковича
“А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га”)

Якщо видавництво є приватним, але не має своєї окремої назви, в описі подаються ініціали та прізвище власника видавництва без пояснювальних слів (“видання”, “видавництво”).

К.: Я. Оренштайн (а не як у виданні:
Издательство Я. Оренштайна)

Якщо видання здійснено окремою установою, організацією, товариством тощо, наводиться їх найменування за прийнятим скороченням.

К.: ВУФКУ, 1928 (а не як у виданні: К.:
Всеукраїнське фотокіноуправління, 1928)

Якщо видавнича організація є одночасно і друкарською, назва закладу подається повністю з пояснювальними словами.

Типография С. В. Кульженко

Якщо на аркуші зазначено два або більше видавництв, наводяться лише два перших за прийнятою формою. Назви інших видавництв не наводяться, а замінюються словами: “та ін.”.

М.: Искусство; Л: Художник РСФСР та ін.

Якщо відсутні будь-які відомості про видавництво, на місці його назви наводяться скорочення: “Б. в.”, “S. n.”.

Якщо на аркуші зазначено лише прізвище приватної особи, причетної до видання, після місця видання наводяться його роль у здійсненні видання, поруч – ініціали й прізвище.

Львів: Накладом Я. О. Оренштайна

Назва видавництва наводиться, як правило, мовою видання зі збереженням графіки написання. Якщо у виданні назву видавництва наведено не кирилицею або латиницею, в описі таку назву допускається наводити мовою опису.

Ардон, Мордехай(Ardon, Mordecai). Історія свічки
(The story of a candle). 1954. П., о.: [Репродукція].
— New York: New York Graphic Society, Б. р.

2. 5. 3. Рік видання

Рік видання наводять арабськими цифрами без зазначення місяця та числа. Рік видання, визначений автором опису самотійно, наводиться у квадратних дужках.

К.: Мистецтво, [1960].

Якщо рік видання на аркуші не зазначено, можна навести рік підпису видання до друку, рік цензурного дозволу, рік реєстрації авторського права. Джерело відомостей наводять у зоні приміток.

Якщо конкретний рік видання точно встановити неможливо, приблизну дату наводять у квадратних дужках за такою формою:

[1677 ?]; [182-]; [16- -]; [1899–1907 ?]

В описі зазначають правильну дату. Дату, помилково наведену на аркуші, виносять у зону приміток.

2. 5. 4. Відомості про друк

Відомості про друкарню наводяться у разі відсутності відомостей про видавництво. В окремих випадках допускається наведення назви друкарні паралельно з назвою видавництва.

СПб.: Б. в., Б. р. (СПб.: Хромоліт. С. Карпова, 1910)

К.: Глобус, 1910 (Типография С. В. Кульженко)

2. 6. Зона кількісної та зовнішньої характеристики видання

Зона кількісної та зовнішньої характеристики видання передбачає наведення таких відомостей:

- ❖ кількість аркушів;
- ❖ техніка та матеріал;
- ❖ розміри;
- ❖ відомості про супровідний матеріал.

2. 6. 1. Кількість аркушів

Кількість аркушів наводиться лише за умови, якщо видання надруковано на двох або більше аркушах.

В описі арабською цифрою наводиться фактична кількість аркушів із зазначенням одиниці підрахунку: “арк.” (аркушів).

Кількість аркушів у виданні, що складається з кількох аркушів, передбачених для склеювання, зазначається за такою формою:

На 2-х арк.

На 5-ти арк.

Наявність тексту на окремому аркуші зазначається за такою формою:

1 арк., 1 арк. тексту

2. 6. 2. Поліграфічна техніка

Наведення відомостей про поліграфічну техніку є обов'язковим. Як правило, ці відомості подаються у конкретизованій формі (автотипія, цинкографія, геліографія, фототипія, офсет, літографія, шовкографія тощо). Після зазначення техніки наводиться її якісна характеристика (автотипія кольор., офсет кольор.).

Відомості про поліграфічну техніку допускається наводити в узагальненій формі (фотомеханічний друк).

2. 6. 3. Матеріал-основа

Відомості про матеріал, на якому надруковане аркушеве образотворче видання, наводяться у називному відмінку (шовк, полотно, китайський папір, рисовий папір тощо).

Відомості про стандартний папір білого кольору в описі не наводяться.

Відомості про стандартний папір іншого кольору в описі наводяться за такою формою:

Рожевий папір, синій папір

2. 6. 4. Розміри

Висота та ширина аркуша визначаються за зображенням.

Розмір видання наводять у сантиметрах: першою цифрою наводять розмір висоти аркуша, другою — його ширину за такою формою:

45,7х60

В описі аркушевих образотворчих видань, які складаються з окремих аркушів, передбачених для склеювання, наводиться один розмір аркуша після склеювання.

90х120 (а не: 45х60; 45х61)

Розміри аркушевого образотворчого видання у вигляді буклета зазначаються за такою формою: першим наводиться розмір видання у розгорнутому стані, другим — розмір буклета у складеному вигляді. Висота і ширина визначаються відповідно до розміщення першого зображення або тексту.

30х30, 30х10

Якщо зображення у виданні обмежено рамкою, розміри зображення і розміри аркуша наводяться окремо: першими наводяться розміри зображення, через крапку з комою — розміри аркуша.

28,3х18,9; 41,7х32

2. 6. 5. Супровідний матеріал

Якщо до основного видання у вигляді вкладки додається супровідний матеріал, відомості про його наявність подаються після розміру за такою формою:

16х12+ вкладка

2. 7. Зона серії (підсерії)

У зоні серії подаються відомості про назву та авторів серіального образотворчого видання, складовою частиною якого є окремі аркуші, що описується. Відомості про серію наводяться за послідовністю, прийнятою у загальній схемі опису аркушевих образотворчих видань.

2. 7. 1. Назва серії (підсерії)

Назвою серії вважається: назва, наведена у виданні; назва, зазначена у інших джерелах; назва, сформульована самостійно авторами опису за змістом або тематикою аркушів, що складають серію.

2. 7. 2. Відомості про авторство

Відомості про авторство передбачають наведення прізвищ окремих осіб або колективів, причетних до створення серії.

2. 7. 3. Міжнародний стандартний номер

Міжнародний стандартний номер наводять у формі, поданій у серіальному виданні.

2. 7. 4. Номер випуску (аркуша) серії (підсерії)

Номер випуску аркуша зазначається у формі, наведеній у виданні.

Відомості про підсерію наводяться за послідовністю та формою, визначеними для опису у зоні серії.

Відомості, що стосуються серійного видання, наведені на аркуші у неприйнятній для опису формі, наводяться в зоні приміток. У зоні серії в такому випадку всі відомості формулюються авторами опису самостійно.

—(Думи мої, думи : Серія плакатів, присвячених 175-річчю від дня народження Т. Г. Шевченка /Автор-упорядник В. М. Яцюк; Худож. ред. В. В. Штанко; Літ.ред. В. І. Музиченко, 99—24541; 7)
— (Українське мистецтво: Цикл поштових карток з 13 серій / [Автор-укладач К. В. Широцький]; Серія 4. Ікони 1; № 260478)

2. 8. Зона приміток

У зоні приміток наводяться відомості, що не ввійшли до інших областей, але є необхідними для додаткової характеристики аркушевого образотворчого видання. Обсяг та характер відомостей зони приміток автори опису визначають самостійно. Примітки подаються мовою опису, а цитовані тексти та оригінальна назва твору наводяться без змін мовою описуваного видання.

2. 8. 1. Підписи і написи

Наводяться максимально повно, без скорочень і змін, із зазначенням місця розташування всі підписи, написи, друковані тексти; спочатку, всі, що містяться на лицевому, потім через крапку, на зворотньому боці документа в такому порядку:

- ❖ авторські підписи й написи на оригіналі відтвореного твору;
- ❖ авторські тексти, що є невід'ємною складовою твору;

- ❖ авторські тексти, що є невід'ємною складовою зображення (наводяться лише в разі необхідності);
- ❖ авторські підписи й написи на друкованому аркушевому виданні;
- ❖ тексти видавничі та друкарські (пишуться мовою видання без змін).

Нерозбірливі літери і цифри в описі замінюються крапками. Якщо напис прочитати неможливо, наводиться форма:

підпис нерозбірливий, напис нерозбірливий.

Тексти великого розміру допускається скорочувати без порушення їх змісту.

Усі інші написи, печатки, клейма, видавничі та друкарські знаки наводяться із зазначенням їх розташування на аркуші й способу їх виконання за такою формою:

. — На лицевому боці поштової картки внизу під зображенням текст: Ікони. Серія 1. Св. Михайло XVIII в. з Поділля. На звороті поштової картки по лівому краю знизу вгору: Видавниче Т-во "Друкарь", Київ, "Галицька накладня", Коломия.; на лівій половині в центрі фіолетовим чорнилом печатка: Збірка Тараса Максимовича; на правій половині картки у полі, визначеному для марки, номер поштової картки: 260474

. — На звороті аркуша на дублюючій основі олівцем: Собр. В. Евдокимова

Коли назва і текст двох або більше аркушевих образотворчих видань збігаються, в описі кожного з них наводиться стисла характеристика сюжету зображення.

2. 8. 2. Примітки до окремих областей опису

У разі необхідності наводяться пояснення автора каталогу до окремих областей опису в прийнятому порядку та послідовності: відомості про джерела, з яких почерпнуті відомості до окремих областей опису; відомості про призначення видання; відомості про інший твір мистецтва або текст літературного твору, який використано автором плаката, лубка, поштової картки (із зазначенням ініціалів та прізвища автора, назви твору тощо).

. — Назву наведено за виданням: Степовик Д. В. Леонтій Тарасевич. — К.: Наук. думка, 1982. — С. 203

. — У композиції плаката використано репродукцію з картини Т. Бойчука "Біля яблуні" (П., о. 90х60, 1930. НХМУ)

. – У виданні помилково зазначено прізвище автора: Склад

. – У наведеному прізвищі автора – помилка: Касьян

2. 8. 3. Примітки до видання в цілому

Наводиться додаткова інформація, що характеризує видання в цілому:

- ❖ присвята певній події, даті або окремій особі, колективу;
- ❖ причетність даного видання до іншого (доповнення, додаток та ін.);
- ❖ джерела атрибуції;
- ❖ історії задуму видання;
- ❖ технічне оформлення (наклеєно на картон, у паспарту, в конверті тощо).

. – Уперше надруковано в друкарні Києво-Печерської лаври в 1763 р.

. – Плакат видано до Олімпійських ігор 1980 р. в Москві

2. 9. Стан збереження

Дається оцінка стану збереження аркуша на момент його опису (стан збереження незадовільний, посередній, задовільний, добрий) і зазначається характер усіх втрат, пошкоджень, забруднень, розривів, згинів, біологічних уражень тощо та їх місцезнаходження на аркуші.

Добрий стан збереження документа, що не потребує жодних коментарів, в описі не зазначається.

2. 10. Зона міжнародного стандартного номера, ціни, тиражу

Міжнародний стандартний номер є обов'язковим елементом опису, якщо він зазначений на виданні. Він складається з аббревіатури ISSN або (в транслітерації українським алфавітом) ІСН та групи цифр, розділених цезурою або дефісом.

ISSN 5–9680–X

Відомості про ціну наводяться у формі, поданій у виданні без слова “ціна”. Відсутність ціни зазначають скороченням “Б. ц.”

Тираж наводять арабськими цифрами зі скороченням “пр.” Відсутність тиражу зазначають скороченням “Б. т.”

5000 пр.

2. 11. Відомості про наявність страхової копії

Зазначається вид копії документа, що зберігається в установі (негатив, фото, ксерокс, комп'ютерна копія тощо).

Приклади опису окремих видів аркушевих образотворчих друкованих видань

Репродукція

Приклад 1

Стислий опис

Васильківський, Сергій Іванович. Запорожець. [1892?]. Акварель: [Репродукція]. — [СПб.]: А. Ф. Маркс, 1893. — Хромолітографія; 28,3х18,9; 41х32. — Стан збереження аркуша посередній: втрачено правий верхній кут, вільний від зображення; по всьому зображенню — коричневі плями. — Б. ц. Б. т.

Розгорнутий опис

Васильківський, Сергій Іванович. Запорожець. [1892?]. Акварель: [Репродукція]. — [СПб.]: А. Ф. Маркс, 1893. — Хромолітографія; 28,3х18,9; 41х32. — У межах зображення в правому нижньому куті коричневою аквареллю пензлем авторський підпис: С. Васильківській; у нижній частині аркуша друкарський текст — ліворуч у два рядки: Премія "Нивы" 1893 г. Право воспроизвед. принадлеж. исключ. "Нивы"; посередині: Запорожець. Акварель С. И. Васильковского; праворуч у два рядки: Дозволено цензурою, С.-Петербургъ, 5 Сент. 1892 г. Артистич. Завед. А. Ф. Маркса, Ср. Подъяческ. № 1. — Репродукція є додатком до часопису "Нива", випуск якого заініційований відомим видавцем А. Ф. Марксом. — Стан збереження аркуша посередній: втрачено правий верхній кут, вільний від зображення; по всьому зображенню — коричневі плями. — Б. ц. Б. т.

Приклад 2

Стислий опис

Ардон, Мордехай (Ardon, Mordecai). Історія свічки (The story of a candle). 1954. П., о.: [Репродукція]. — New York: New York Graphik Society, Б. р. — Офсет кольор.; 57х71; 64х93. — Відомості про видання подано на аркуші англ. мовою. — Б. ц. Б. т.

Розгорнутий опис

Ардон, Мордехай (Ardon, Mordecai). Історія свічки (The story of a candle). 1954. П., о.: [Репродукція]. — New York: New York Graphik Society, Б. р. — Офсет кольор.; 57х71; 64х93. — У межах зображення вгорі у лівому куті авторський підпис: Ardon 54; ліворуч під зображенням друкарський текст: Copyright New York Graphik Society; праворуч під зображенням: Printed in Holland; посередині в рамці у дев'ять рядків текст: "The story of a candle" (Oil on canvas 28х35, dated 1954) By Mordecai Ardon (Israeli, 1896 —) Unesco art popularization series Selected by International Jury at the XXVII-th International Art Exhibition conducted by la Biennale de Venezia by New York

Graphic Society by arrangement with Unesco. На звороті олівцем напис: 47.
3 VII – 1958. – Б.ц. Б. т.

Плакат

Приклад 1

Стислий опис

Орися ж ти, моя ниво : [Плакат] / Худож. [О.В. Маренков]. – К.: Держ. вид-во, 1921. – Літогр. кольор.; 76x58. – На звороті вгорі ліворуч напис чорним чорнилом: надійшов 23.VII.28 р. – Стан збереження аркуша посередній: втрачено частину тексту і зображення у горішній частині; долішню частину плаката зім'ято. – Б. ц. 25000 пр. – У фондах зберігається негатив та фотографія плаката.

Розгорнутий опис

Орися ж ти, моя ниво : [Плакат] / Худож. [О. В. Маренков]. – К.: Держ. вид-во, 1921 (К.: 2-а рад. фото-літо-друкарня, 1921). – Літогр. кольор.; 76x58. – Унизу посередині в межах зображення – монограма художника: А. М.; унизу друкарський текст: Орися ж ти, моя ниво, Долом та горою, Та засійся, чорна ниво, Волею ясною. Т. Шевченко.; вгорі праворуч над рамкою композиції гасло: Пролетарі всіх країн, єднайтеся!; внизу праворуч під рамкою композиції – знак видавництва. На звороті вгорі ліворуч напис чорним чорнилом: надійшов 23. VII. 28 р. – Авторство встановлено за виданням: Бутник-Сиверский Б. С. Советский плакат эпохи гражданской войны 1918–1921. – М.: Всесоюз. кн. палата, 1960. – С. 501. – Стан збереження аркуша посередній: втрачено частину тексту і зображення у горішній частині; долішню частину плаката зім'ято. – Б. ц. 25000 пр. – У фондах зберігається негатив та фотографія плаката.

Приклад 2

Стислий опис

Germany wants to see you (Німеччина бажає бачити Вас): [Плакат] / Худож. Юпп Віртц (Jupp Wiertz). – Berlin:Gustav Fischer, 1928. – Офсет кольор.; 101,3x63,5– Б.ц. Б.т.

Розгорнутий опис

Germany wants to see you (Німеччина бажає бачити Вас): [Плакат] / Худож. Юпп Віртц (Jupp Wiertz). – Berlin:Gustav Fischer, 1928. – Офсет кольор.; 101,3x63,5– Унизу в правому куті у межах зображення авторський підпис у вигляді монограми: Jupp Wiertz; угорі в межах зображення: Germany; внизу: wants to see you. – Датовано за виданням: Verführungen: Plakate aus Österreich und Deutschland: [Katalog]. – Darmstadt: Braus, 1999. – S. 185. – Плакат було експоновано на виставці австрійського та німецького плаката у Відні 1998 р. – Б. ц. Б. т.

Приклад 3

Стислий опис

Черевики: Вир-во ВУФКУ, реж. [П. І.] Чардинін, оператор В. [І.] Завелєв: [Кіноплакат] / Худож. 2 Лавинские (А. М. Лавинський, Є. О. Лавинська). — [М.]: ВУФКУ, [1928]. — Літогр. кольор.; 106x72. — На звороті плаката олівцем посередині авторський напис: Лавинские — Чардынину 12.V.1928. — Б. ц. 10000 пр.

Розгорнутий опис

Черевики: Вир-во ВУФКУ, режисер [П. І.] Чардинін, оператор В. [І.] Завелєв: [Кіноплакат] / Худож. 2 Лавинские (А. М. Лавинський, Є. О. Лавинська). — [М.]: ВУФКУ, [1928]. — Літогр. кольор.; 106x72. — Унизу в правому куті у межах зображення авторський підпис: 2 Лавинские. На звороті олівцем посередині авторський напис: Лавинские — Чардынину 12. V. 1928. — У тексті плаката помилково наведено ініціал режисера: цей фільм за повістю М. В. Гоголя поставив на ВУФКУ 1928 р. Петро Іванович Чардинін. Встановлено за виданням: Советские художественные фильмы: Аннотированный каталог: Немые фильмы 1918—1935. — М.: Искусство, 1961. — Т. 1. — 527 с. — Б. ц. 10000 пр.

Поштова картка

Приклад 1

Стислий опис

Чин любові до Бога. Любов до ближнього: Розпис дверей хати в с. Курашівка. 18 ст. Дерево, темпера. Львівський музей українського образотворчого мистецтва: [Поштова картка]. — Київ: Друкар; Коломия: Галицька накладня, 1918—1919. — Офсет; 14x9. — ([Українське мистецтво: Цикл поштових карток з 13-ти серій] / Авт.-уклад. [К. В. Широцький]. Ікони І: Серія IV; № 260501). — Стан збереження аркуша задовільний, по всьому зображенню плями жовтого кольору і забруднення. — Б. ц. Б. т.

Розгорнутий опис

Чин любові до Бога. Любов до ближнього: Розпис дверей хати в с. Курашівка. 18 ст. Дерево, темпера. Львівський музей українського образотворчого мистецтва: [Поштова картка]. — Київ: Друкар; Коломия: Галицька накладня, 1918—1919. — Офсет; 14x9. — ([Українське мистецтво: Цикл поштових карток з 13-ти серій] / Авт.-уклад. [К. В. Широцький]. Ікони І: Серія IV; № 260501). — На оригіналі репродукованого твору внизу ліворуч та праворуч на світлому тлі написи: Чудно, преславно и велико дѣло... ; Огонь въ тѣмѣ свѣтит в мразь согрѣвает... На звороті поштової картки вгорі на лівій половині друкарський текст: Народне малярство. Любов до Бога і до людей. Мальовані двері XVIII в.; по лівому краю картки знизу вгору друкарський текст: Видавниче Т-во "Друкарь", Київ, "Галицька

накладня", Коломия.; на правій половині картки у полі, визначеному для марки, номер випуску: 260501. — Назва репродукованого твору та його техніка виконання подані за виданням: Шероцкій К. Очерки по истории декоративного искусства Украины. I. Художественное убранство дома в прошлом и настоящем. — К., 1914. — С.73—74; відомості про серію та її укладача подано за публікацією: Книгарь: Літопис українського письменства. — 1918. — Червень. — С. 608. — Розпис репродукованого твору невідомим майстром виконано за гравюрами І. Филиповича до "Ифіки" (див.: Ифіка, ієрополітика, или філософія нравоучительная символами и приподобленіи из'ясненна Львів, 1760. — Іл. до розділів: "Чинь любові к Богу" та "Любовь кь Ближнему"). — Стан збереження аркуша задовільний, по всьому зображенню плями жовтого кольору і забруднення. — Б. ц. Б. т.

Приклад 2

Стислий опис

Десятинна церква (церква Успіння Богородиці). 1828—1842. Архіт. В. П. Стасов. Київ: Фотографія: [Поштова картка]. — М.: Фототипія Шерер, Набгольц і К°, 1906. — Фототипія; 9х14. — (Київ: [Серія фотографій краєвидів міста]; № 75). — На звороті картки ліворуч від марки фіолетовим чорнилом круга печатка: Н. Тагрин 1941 г; угорі посередині напис олівцем: 1946 / 2422-12. — Видавнича назва поштової картки: Київ — Kiev. №75. Десятинная церковь. Владимирская ул. Андреевский собор. Englise Deciatinnaya. Cachédrle de St.André / Rue Vladimirskaia. — Стан збереження аркуша незадовільний: по всьому зображенню сліди грибкових уражень. — Б. ц. Б. т.

Розгорнутий опис

Десятинна церква (церква Успіння Богородиці). 1828—1842. Архіт. В.П.Стасов. Київ: Фотографія: [Поштова картка]. — М.: Фототипія Шерер, Набгольц і К°, 1906. — Фототипія; 9х14. — (Київ: [Серія краєвидів міста]; № 75). — На лицевому боці картки вгорі праворуч у три рядки друкарський текст: Київ. — Kiev. № 75. Десятинная церковь. Владимирская ул. Андреевский собор. Englise Deciatinnaya. Cachédrle de St.André / Rue Vladimirskaia.; під текстом — штемпель поштового прибуття. На звороті вгорі посередині у два рядки друкарський текст: Открытое письмо. — Carte Postale. Всемирный почтовый союз. Россия; унизу: Фототипія Шереръ, Набгольцъ и К°, Москва. 1906; між цифрами 19 і 06 — зображення герба Росії; вгорі праворуч наклеєно поштову марку вартістю 3 коп.; нижче — два штемпелі поштового відправлення; ліворуч від марки фіолетовим чорнилом круга печатка: Н. Тагрин 1941г; угорі посередині напис олівцем: 1946 / 2422—12; поштівка містить написаний чорним чорнилом поздоровчий текст від В. Гриневиц 15 листопада з Києва до К. Л. Хомутової в Ташкент. — Назву сформульовано авторами опису самостійно у

відповідності з назвою, прийнятою сучасною наукою (див.: Київ: Енциклопедичний довідник / Ред. А. В. Кудрицький. — К.: УРЕ, 1981. — С. 162—163). — Фототипія “Шерер, Набгольц і К°” не тільки друкувала поштові картки на замовлення інших видавництв, а й сама випускала серії поштівок, серед яких популярністю користувалася велика серія з видами Києва, що виходила з 1901 по 1907 р. — Печатка на поштовій картці належить Миколі Спиридоновичу Тагріну — відомому філокартисту, власнику однієї з найбільших приватних збірок поштівок. — Стан збереження аркуша незадовільний: по всьому зображенню сліди грибкових уражень. — Б. ц. Б. т.

Десятинна церква — вважається першою мурованою церквою Київської Русі, споруджена руськими й візантійськими майстрами в 988—996 рр. У XI ст. після пожежі була відбудована: з трьох боків добудована галерея. 1240 року зруйнована монголо-татарами. Зведену на її місці за проектом російського архітектора В. Стасова нову церкву було розібрано 1935 р.

Приклад 3

Стислий опис

З святом Перемоги, друзі! = С праздником Победы, друзья!: [Поштова картка] / Худож. Ю. П. Мохор. — К.: Мистецтво, 1978. — Офсет кольор.; 14х9. — 3 к. 450000 пр.

Розгорнутий опис

З святом Перемоги, друзі! = С праздником Победы, друзья!: [Поштова картка] / Худож. Ю. П. Мохор. — К.: Мистецтво, 1978. — Офсет кольор.; 14х9. — На лицьовому боці картки у долішній частині композиції текст: З святом Перемоги, друзі! На звороті картки внизу ліворуч друкарська назва поштової картки українською і російською мовами та прізвище художника; внизу праворуч два рядки тексту: перший рядок — дата підпису до друку: 30. XII. 1977 р. та назва й адреса друкарні: ГПРВО “Поліграфкнига”. Київ, Довженка, 3; другий рядок — назва видавництва, дата видання; поряд номер: 3114311; унизу посередині картки знак видавництва. — Автор при створенні поштової картки частково процитував свій плакат: Мохор Ю. П. “1941 — 1945”. 1975. — 3 к. 450000 пр.

Приклад 4

Стислий опис

Ге, Микола Миколайович. Розп’яття. 1892. Місцезнаходження невідоме: [Поштова картка]. — Київ: Друкар, Коломия: Галицька накладня. [1918—1919]. — Офсет; 14х9. — ([Українське мистецтво: Цикл поштових карток з 13 серій] / Авт.-уклад. [К. В. Широцький]. Мalarство академічне 18—19 ст.: Серія II; № 260471). — На виданні наведено назву: Голгота. — Б. ц. Б. т.

Розгорнутий опис

Ге, Микола Миколайович. Розп'яття. 1892. Місцезнаходження невідоме: [Поштова картка]. — Київ: Друкар, Коломия: Галицька накладня. [1918—1919]. — Офсет; 14х9. — ([Українське мистецтво: Цикл поштових карток з 13 серій] / Авт.-уклад. [К. В. Широцький]. Малярство академічне 18—19 ст.: Серія ІІІ; № 260471). — На лицевому боці картки внизу під зображенням друкарський текст: Малярство Академічне XVIII—XIX в. Ге. Голгота. На звороті по лівому краю поштової картки знизу вгору: Видавниче Т-во "Друкаръ", Київ, "Галицька накладня", Коломия.; на правій половині в полі, призначеному для марки, номер поштової картки: 260471. — Назву репродукованого твору наведено у виданні помилково: твір під назвою "Голгофа". 1893, Державна Третяковська галерея, має інший сюжет зображення (див.: Зограф Н. Ю. Николай Ге. — М.: Изобраз. искусство, 1974. — С. 159). Картина "Розп'яття" знаходилася в збірці Люксембурзького музею в Парижі. — Б. ц. Б. т.

Лубок

Приклад 1

Стислий опис

Катерина. Вміла мати брови дати, карі оченята... : [Лубок] / Худож. О. В. Мизін. — Харків: Книгоспілка, 1927. — Літографія кольор; 57х42. — ([Серія лубків на твори Т. Г. Шевченка]). — Стан збереження посередній: на берегах аркуша по всьому периметру невеликі розриви; по вертикалі через центр аркуша сліди й незначні розриви від згину. — 25 к. 25000 пр. — У фондах зберігається кольорова ксерокопія.

Розгорнутий опис

Катерина. Вміла мати брови дати, карі оченята... : [Лубок] / Худож. О. В. Мизін. — Харків: Книгоспілка, 1927 (Л.: Литография изд.-ва Лен. Правда, [1927]). — Літографія кольор; 57х42. — ([Серія лубків на твори Т. Г. Шевченка]). — Унизу в правому куті в межах зображення авторський підпис і дата: О. Мизін. 27; у горішній частині композиції по центру зображено розгорнутий сувій паперу з написом: Катерина Вміла мати брови дати, Карі оченята, Та не вміла на сім світі Щастя, долі дати А без долі біле личко Як квітка на полі Пече сонце, гойда вітер, Рве всякий по волі... Т. Шевченко.; під рамкою зображення у п'ять стовпчиків підтекстовка: Не слухала Катерина Ні батька, ні неньки. Полюбила москалика, як знало серденько. Полюбила молодого, В садочок ходила, Поки себе, свою долю Там занапастила... внизу, в лівому куті, за межами зображення знак видавництва; внизу, в правому куті, за межами зображення друкарський текст: Київський Окрліт № 56 Заказ № 498; у правому куті, вгорі за межами зображення фіолетовим чорнилом печатка Всеукраїнського

Центрального кооперативного музею за № 124. На звороті аркуша угорі в правому куті олівцем напис: Надійшов 1931 р. — Стан збереження посередній: на берегах аркуша по всьому периметру невеликі розриви; по вертикалі через центр аркуша сліди й незначні розриви від згину. — 25 к. 25000 пр. — У фондах зберігається кольорова ксерокопія.

Приклад 2

Стислий опис

Молодайка: [Лубок] / Автор невідомий. — М.: АХРР, [1928?]. — Офсет; 36х27. — Зображальна частина лубка є репродукцією з картини А. Ю. Архипова “Дівчина з глечиком”. 1927. ДТГ; текстова частина відтворює текст народної частівки “Жили раньше злым укладом...”. — Стан збереження аркуша задовільний: втрачена незначна частина друкарського тексту. — 10 к. 55000 пр.

Розгорнутий опис

Молодайка: [Лубок] / Автор невідомий. — М.: АХРР, [1928?] (М.: Тип. “Рабочей газеты”, [1928]). — Офсет; 36х27. — Унизу ліворуч під зображенням назва: Молодайка; праворуч: Худ. А. Е. Архипов; нижче текст частівки на 16 рядках: Жили раньше злым укладом, И твердил мужик с досадой: “Нет такого правила, Чтобы баба правила!”...по нижньому краю зліва направо: Главлит № 89155. Тираж 55.000 экз. Издательство АХРР. Москва, Петровка, 16. Тип. “Рабочей газеты”, Сущевский вал, д. 63. — Зображальна частина лубка є репродукцією з картини А. Ю. Архипова “Дівчина з глечиком”. 1927. ДТГ; текстова частина відтворює слова народної частівки. — Стан збереження аркуша задовільний: втрачена незначна частина друкарського тексту. — 10 к. 55000 пр.

Список використаної літератури

Акварели и рисунки русских и советских художников: Из собрания Государственного музея изобразительных искусств имени А. С. Пушкина / Авт.-сост. Н. И. Александрова. — М.: Изобраз. искусство, 1982. — 328 с.

Акварельний та олівцевий портрет у Росії другої половини XVIII—XIX століть із колекції Київського музею російського мистецтва: Каталог виставки / Під заг. ред. М. І. Кружкової. — К.: Б. в., 1997. — 48 с.

Альберт Ю. Б. Библиографическая ссылка: Справочник / [Отв. ред. И. Я. Госин]. — К.: Наук. думка, 1983. — 248 с.

Аполлон. Изобразительное искусство. Архитектура: Терминологический словарь / Под общ. ред. А. М. Кантора. — М.: Эллис Лак, 1997. — 736 с.

Бабурина Н. И. Русский плакат (конец XIX—начало XX века). — Л.: Художник РСФСР, 1998. — 192 с.

Базові поняття. Терміни та визначення: ДСТУ 2392. — Чинний від 01.01.95. — К., 1994. — 89 с. — (Інформація та документація).

Басин О. Я. Полиграфический словарь. — М.: Книга, 1964. — 387 с.

Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления: ГОСТ 7.1 — 84. — Введ. 01.01.86. — М., 1984. — 75 с. — (Система стандартов по информ., библи. и изд. делу).

Библиографическое описание изданий: ГОСТ 7.34 — 81. — Введ. 01.01.83. — М., 1982. — 27 с. — (Система стандартов по информ., библи. и изд. делу).

Библиографическое описание изданий: Инструкт.-метод. указания / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина; Сост. Е. А. Акимова, Н. И. Бабурина, Л. К. Кошкарлова и др.; Отв. ред. Н. И. Бабурина. — М., 1984. — 89 с.

Библиотечное дело: Терминолог. слов. / Сост. И. М. Сулова, Л. М. Уланова; Редкол. Н. С. Карташов (отв. ред.) и др. — 2-е, перераб. и доп. изд. — М.: Книга, 1986. — 224 с.

Бугаєвич І. В. Українські листівки та філокартія. — К.: Мистецтво, 1971. — 92 с.

Бутник-Сиверский Б. С. Советский плакат эпохи гражданской войны 1918—1921. — М.: Изд-во Всесоюз. кн. палаты, 1960. — 696 с.

Видання. Основні види. Терміни та визначення: ДСТУ 3017—95. — Чинний від 01.01.96. — К., 1995. — 29 с.

Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства. — 2-е изд., испр. и доп. — М.: Изобраз. искусство, 1995. — 288 с.

Голландский рисунок XVII века: Из собрания Государственного музея изобразительных искусств имени А.С. Пушкина / Сост. В. Невежина. — М.: Изобраз. искусство, 1974. — 337 с.

Давнє українське мистецтво 12–18 століть: Каталог розширеної експозиції Державного музею українського образотворчого мистецтва УРСР / Уклад. Л. Г. Членова, Н. В. Пархоменко та ін. — К.: Б. в., 1988. — 78 с.

Дніпропетровський державний художній музей російського та українського мистецтва: Каталог графічних творів / Відп. ред. М. П. Скрипник. — Дніпропетровськ: Б. в., 1959. — 171 с.

Дубровіна Л. А., Гальченко О. М. Кодикографія української та східнослов'янської рукописної книги і кодикологічна модель структури формалізованого опису рукопису. — К.: НБУВ, 1992. — 152 с. — (Проблеми едиційної та камеральної археографії: історія, теорія, методика; Вип. 9).

Дубровіна Л. А. Кодикологія та кодикографія української рукописної книги. — К.: НБУВ, 1992. — 262 с. — (Проблеми едиційної та камеральної археографії: історія, теорія, методика; Вип. 13).

Дубровіна Л. А. Рукописна спадщина: проблеми збереження і введення до наукового та культурного обігу / Наукова бібліотека в сучасному соціокультурному контексті: Тези доповіді Міжнар. наук. конф., Київ, 12–15 жовт. 1993 р. — К.: НБУВ, 1993. — С. 85–86.

Зарубіжна графіка XVI–XVIII ст. з фондів Львівського музею українського мистецтва: Каталог / Уклад. О. Ф. Сидор. — Львів: Б. в., 1989. — 16 с.

Зеликман М. Список оригинальных литографий, ксилографий и офортов русских художников, помещенных в выпусках журнала "Мир искусства" (1899–1904 годы) // Пинакотекa. — 1998. — № 6/7. — С. 97–100.

Золотоверхова І. І. Український радянський кіноплакат 20–30-х років. — К.: Наук. думка, 1983. — 126 с.

Иванов Е. П. Русский народный лубок. — М.: ИЗОГИЗ, 1937. — 147 с.

Издания листовые. Общие технические требования. Полиграфическое оформление: ГОСТ 29.32.–77. — Введ. 01.10.78. — М., 1978. — 10 с.

Каталог гравюр XII–XX ст. з фондів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника АН УРСР / Уклад. С. П. Костюк. — К.: Наук. думка, 1989. — 46 с.

Каталог експозиції Харківського державного музею образотворчого мистецтва / Уклад. М. Крижанівська, Т. Ліфшиць, Г. Фісан та ін. — Харків: Держ. вид.-во образотворчого мистецтва, 1954. — 144 с.

Киевский государственный музей западного и восточного искусства: Каталог западноевропейской живописи и скульптуры / Сост. Е. М. Говдя,

Л. П. Логвинская, Н. П. Рипская, Е. Н. Рославец. — М.: Искусство, 1961. — 175 с.

Київський державний музей українського мистецтва: Каталог художніх творів / Упоряд. З. Виноградова, Л. Миляєва, В. Московченко та ін. — К.: Держ. вид-во образотворчого мистецтва і муз. літ-ри УРСР, 1958. — 99 с.

Київський державний музей українського мистецтва: Путівник. — К.: Держвидав, 1960. — 215 с.

Книговедение: Энциклопедический словарь. — М.: Сов. энциклопедия, 1981. — 661 с.

Комплектування фонду, бібліографічний опис, аналіз документів. Терміни та визначення: ДСТУ 2394—94. — К., 1994. — 89 с.

Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики / Г. М. Швецова-Водка (кер.), Г. В. Сілкова, Л. У. Черепуха та ін.; Наук. ред. і авт. вступ. ст. Г. М. Швецова-Водка. — К.: Кн. палата України, 1998. — 116 с.

Лаишул З. В. Украинский советский плакат в годы Великой Отечественной войны (1941—1945). — К.: Изд.-во АН УССР, 1962. — 175 с.

Літопис образотворчих видань: Державний бібліографічний покажчик України. — № 1. — К.: Кн. палата України, 1999. — 56 с.

Логвин Г. Н. 3 глибин: гравюри українських стародруків XVI—XVIII ст. — К.: Дніпро, 1990. — 407 с.

Львівська державна картинна галерея: Каталог художніх творів / Уклад. О. Чарновський, Д. Іванова, В. Овсійчук та ін. — К.: Мистецтво, 1955. — 110 с.

Научная работа в художественных музеях // Сост. Н. В. Минц. — М., 1965. — 252 с. — (Тр. НИИ музееведения; Вып. 17).

Научно-исследовательская работа в художественных музеях: Научный семинар, 24—29 ноября 1975 г.: [В 3-х ч.] — М.: Сов. художник, 1975. — Ч. 1. 309 с.; Ч. 2. 313 с.; Ч. 3. 275 с.

Немецкая и австрийская живопись XV—XVIII века из собрания Государственного Эрмитажа: Каталог / Авт.—сост. Н. Н. Никулин. — Л.: Искусство, 1987. — 542 с.

Никифоровская Н. А. Библиографическое описание: Вопр. Теории, истории и методики. — Л.: Наука, 1978. — 150 с.

Ничкало С. А. Мистецтвознавство. Короткий тлумачний словник. — К.: Либідь, 1999. — 208 с. — (Укр. і рос. мовами).

Образотворче мистецтво Радянської України 1917—1966: Бібліографія друкованих творів / Уклад. З. І. Зобіна, В. В. Кульбачний, О. О. Майбо-

рода та ін. — Харків: Кн. палата УРСР, 1968. — 641 с.

Одесский художественный музей. Графика. Скульптура: Каталог / Сост. Л. Н. Колмановская. — К.: Мистецтво, 1974. — 279 с.

Омельчук В. Ю. Національна бібліографія України: Тенденції розвитку, проблеми розробки // Бібл. вісн. — 1995. — № 5. — С. 1—13.

Оригиналы изобразительные для полиграфического репродуцирования: ТУ 20.01.—70—79. — Введ. 1. 05. 79. — М., 1979. — 30 с.

Основні поняття. Терміни та визначення: ДСТУ 2938—94. — Чинний від 01.01.99. — К., 1994. — 31 с. — (Системи оброблення інформації).

Пахомова В. А. Графика Ганса Гольбейна младшего. — Л.: Искусство, 1988. — 231 с.

Полтавський державний художній музей: Каталог / Під ред. О. Литвинова. — К.: Держ. вид.-во образотв. мистец. і муз. літ-ри, 1958. — 58 с.

Правила составления библиографического описания: Ч. 5.: Изоиздания. / Междувед. каталог. комис. при Гос. б-ке СССР им. В. И. Ленина. — М.: Книга, 1993. — 195 с.

Редкие китайские народные картины из советских собраний / Сост. и авт. предисловий Б. Л. Рифтин и Ван Шунунь. — Ленинград: Аврора; Пекин: Народное искусство, 1991. — 46 с.

Рисунки итальянской школы XVII—XVIII веков: Каталог / Сост. М. В. Доброклонский. — Л.: Гос. Эрмитаж, 1961. — 513 с.

Русская дореволюционная и советская гравюра и литография в собрании Государственного художественного музея БССР / Сост. каталога Е. К. Ресина и Т. А. Резник; Под ред. Е. К. Ресиной. — Минск: Беларусь, 1984. — 183 с.

Русская живопись XVIII—первой половины XIX века [из собрания Киевского государственного музея русского искусства]: Каталог живописи: Вып. 1 / Под. ред. М. Д. Факторовича. — К.: Б.в., 1992. — 108 с.

Русская живопись и графика XIX—XX веков из собрания Д. Л. Сигалова. Дар коллекционера Киевскому музею русского искусства: Каталог выставки / Под общ. ред. М. Д. Факторовича. — К.: Б.в., 1993. — 32 с.

Русская народная картинка XVII—XVIII веков: Каталог выставки / Сост. Е. А. Мишина, А. С. Сытова, Н. И. Рудакова; Авт вступ. ст. А. С. Сытова. — Л.: ГРМ, 1980. — 85 с.

Русское и украинское искусство XVIII—нач. XX вв.: Живопись. Графика. Скульптура: Из собрания Сумского художественного музея: Каталог / Сост. Е. С. Прохасько. — Сумы: Ред.-изд. отдел облуправления по печати, 1991. — 32 с.

Свенціцька В. І., Сидор О. Ф. Спадщина віків: Українське малярство XVI–XVIII ст. у музейних колекціях Львова. — Львів: Каменяр, 1990. — 72 с.

Скорочення слів в українській мові в бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582–97. — Чинний від 07.01.98 — К., 1998. — 26 с. — (Інформація та документація).

Словник художників України / За ред. М. П. Бажана, В. А. Афанасьєва, П. О. Білецького та ін. — К.: УРЕ, 1973. — 273 с.

Словарь издательских терминов / Ф. С. Сункина (рук. авт. коллектива), А. К. Бадигин, Н. И. Волкова, В. П. Смирнова; Под ред. А. Э. Мильчина. — М.: Книга, 1983. — 207 с.

Смирнова. Л. М., А. А. Дейнека. Рисунки, акварели, гуаши в собрании Государственной Третьяковской галереи // Музей: Сб. статей и публикаций: Вып. 6. / Сост. Л. М. Срибнис. — М.: Сов. художник, 1986. — С. 166–181.

Составление библиографического описания: Краткие правила / Междувед. каталог. комис. при Гос. б-ке СССР им. В. И. Ленина. — 2-е изд., доп. — М.: Кн. палата, 1991. — 224 с.

Сташко М. Російсько-український словник бібліотечно-бібліографічних термінів. — Львів: СП "БаК", 1996. — 199 с.

Український екслібрис / Авт.-уклад. А. В'юнник. — К.: Мистецтво, 1964. — 46 с.

Український живопис: Сто вибраних творів: Альбом / Авт.-упоряд. Ю. В. Белічко. — К.: Мистецтво, 1989. — 191 с.

Український політичний плакат / Авт.-упоряд. Л. В. Владич. — К.: Політвидав України, 1981. — 119 с.

Уттер Ї. и Л. Атрибуция графики. Проблемы и новые методы // Музей: Сб. статей и публикаций: Вып. 5 / Сост. Л. М. Срибнис. — М.: Сов. художник, 1984. — С. 46–50.

Французский рисунок XV–XVI веков: Из собрания Государственного Эрмитажа / Сост. Т. Д. Каменская, И. Н. Новосельская. — Л.: Сов. художник, 1969. — 96 с.

Чинхолл Р. Музейная каталогизация и ЭВМ / Пер. с англ. под ред. Ю. А. Асеева, Я. А. Шера. — М.: Мир, 1983. — 296 с.

Шевченкіана в екслібрисі / Упоряд. В. І. Хворост. — Дніпропетровськ: Січ, 1993. — 166 с.

Эрмитаж: Западноевропейский рисунок: Альбом-каталог / Авт. вступ. ст. и сост. Ю. И. Кузнецов. — Л.: Аврора, 1981. — 158 с.

American art auction catalogues 1785 – 1942: A union list / Compl. by H. Lancour. — N. Y.: The New York Public Library, 1944. — 378 p.

Französische und Spanische Malerei: Alte Pinakothek München: Katalog IV / Hrsg. von den Bayerischen Staatsgemäldesammlungen. — München: Bruckmann, 1972. — 94 S.

Hendy P. The National Gallery London. — London: Thames and Hudson, 1960. — 320 p.

Malarstwo tablicowe: Katalog zbiorów / Uklad. T. Dobrzeńiecki. — Warszawa: Muzeum Narodowe, 1972. — 347 s. — (Muzeum Narodowe. Warszawa. Galeria sztuki średniowiecznej)

Oil and water colour paintings and pastels of National Gallery of South Australia: Catalogue / Auth. A. R. Downer, J. C. Goodchild, L. Dumas, H. Heysen. — Adelaide: National Gallery Board, 1946. — 233 p.

Le peinture en Europe: Catalogues raisonnés des ures principales conservées dans les musées, collections: Le musée national du Louvre / Aut. G. Lafenestre, E. Richtenberger. — Paris, s.a. — 379 p.

Walker J. National Gallery of Art. Washington / Forew. by J. Carter Brown. — N. Y.: Abrams, 1984. — 696 p.

Цинковська І. І., Юхимець Г. М. Опис аркушевих образотворчих документів. — К.: НБУВ, 2000. — 71 с.

Завідувач науково-видавничим відділом НБУВ *Н. Г. Солонська*

Комп'ютерний набір *Г. М. Юхимець*

Комп'ютерна верстка *Л. І. Загородня*

Підписано до друку 01.XII.2000. Формат 60х84 1/16. Папір офсетний.
Друк офсетний. Друк. арк. 3,8. Наклад 300 прим. Зам. №17.

Науково-видавничий відділ НБУВ

Друкарня Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
03039, Київ-39, проспект 40-річчя Жовтня, 3

Ключові слова: оригінал твору графіки, аркушевий образотворчий документ, методика опису.